

د کتاب خانگرنج

د کتاب نوم : ترهگر
لیکوال : محمد نعمان دوست
د چاپ کال : ۱۳۸۵ ل

www.Ketabtoon.net

Ketabton.com

يادونه :

په دغه کتاب هر هغه څوک چې دلنډې کيسې په فن کې مهارت ولري ، تبصره کولی شي ، پر
ځای او رغنده تبصرې ، نیوکې او وړاندېزونه به په راتلونکي کې را سره لا مرسته وکړي .
ایمیل ادرس : numandost75@yahoo.com

تړون :

ټولو هغو کړېدلو انسانانو ته ، چې په گڼو نومونو او څېرو ، په دغه ټولگه کې د راغلو کيسو د
کرکټرونو په توگه راڅرگند شوي دي .

مننه

که د ځوان ژورنالیست عبدالمعید هاشمي ، مخلصانه هلې ځلې نه وای ، نو خدای خبر که دغه
ټولگه تر تاسو رسېدلې وای .

دوست

لړ لیک

له کیسو مخکې
بختور
محروم
ترهگر
غریب تنظیم
کون
پنځه ډزی
سرې دایرې
د مړي په جیب کې
خانداني
بې تصویره
سره لوپټه
د دښتې په منځ کې
بې ځوابه
شرمېدلی
کاکل
نیمګړی اثر
سور پاکټ
زور ګیلن
بې کوره
چنار څنګه مات شو؟

د کيسو له لوستلو مخکې :

له نږدې درې لسيزو راهيسې په هېواد کې د جگړې وړي ديوان تېره غاښونه گرځي راگرځي ، په هرکام کې پر سينو پښې ږدي او په مړيو غاښونه خښوي .
هره خوا چيغې دي ، غلبې دي خو اورېدونکو سره يا د بيان ځواک نشته اويا ورته تکراري اوازونه ښکاري .

همدا لامل دی ، چې دغو بې شمېره تراژيډيو ، د کاغذونو مخ ته لکه څنګه ، چې په کار ده لاره ونه موندله ، چيغې په هوا کې تاوې را تاوې شوې ، ستړې شوې او بيا هملته غيښې شوې .
د لنډو کيسو کومه ټولګه چې اوس ستاسو په لاسونو کې ده ، دا د همدغه شان غميزو خال – خال انځور دی .

خو ما په قصدي توګه هڅه نه ده کړې ، چې يو تراژيد اثر رامنځ ته کړم ، بلکې دغو چيغو او سانډو مجبور کړي يم ، ستړو ارواحو مې د زړه ورتکولی دی او د سوالګرو په څېر راته ځورند سرونه درېدلي دي او تر هغې راته ولاړې دي ، چې ترڅو مې غم ورسره ژړولی نه دی .

ما د کيسو له کرکټرونو سره يوځای اوښکې توبه کړې او کله _ کله خو يې دومره پرېشانه کړي يم ، لکه د خپلې کورنۍ غړی چې مې له لاسه ورکړی وي .
ما د جگړې د ډيو د غاښونو خرپا او د انسانانو په غوښو د هغه د شخوند غږ اورېدلی دی ، ماهغه چيغې هم اورېدلي دي ، چې وروڼو او خویندو مې د ډيو په پنجو کې وهلې .
ماليدلي ، چې هغوی څنګه اخوا دېخوا لاس او پښې وهلې ، خو ډيو پرې هماغه شان خونېده او له رګونو يې وروستی څاڅکي زېښل .

نو که دغو کيسو مو معمولي هم زړه نری کړ ، د کيسې د فن او يا زما له خوا يې مه گڼئ ، دابه د هماغه چيغو اثر وي ، چې د زړه له تله را وتلي دي .

۱۳۸۵ د مرغومي شپږمه

کابل ، د زمانخان کلا

بختور

په هغه ورځ ، تابه وې په امبو لانسونو کې هم زړونه پیدا شوي وو ، په خپلو چیغو یې د وزیر اکبر خان روغتون ودانۍ بسوروله او په با مونویې لکه د تپیانو وینې سرې رڼا گانې تا وېدلې . امبولانسونه پوره لالهانده وو ، شېبه په شېبه دروغتون مخ ته درېدل او په وینو ککړ بدنونه ترې را ښکته کېدل .

په هغه ورځ له سرونو تور پاچ لنگوتي غورځېدلي وو او له پښو ، لاسونو ، ملاگانو او زڼو راتاو ، وو .

د زگېرويو غرونه به تېز شول او بیا به یو دم د شهادت د کلمې غږ تر نیما یې وا ورېدل شو او نوره به د څو شیبو له پاره چو پتیا خوره شوه .

شېبه وروسته ، بل امبو لانس د چیغو له بد رگې سره د رو غتون مخ ته ودرېد ، په بېره یې د شا پټه پرا نېستل شوه ، په وینو سور زلمی یې ترې را ښکته کړ ، په یوه پښه یې سره خپلۍ چې ځای ځای پرې سپین گل مېخونه وهل شوي وو پښو وه ، بله پښه یې له خپلۍ سره نه وه . دوا سکت ښي پلو یې دوه غټ سوري ښکا رېدل او د چپ اړخ کوچنۍ اینې یې لمر ته ځلېدلې .

مخ یې نه معلو مېده . دواړه شونډې یې داور له تاوه بېرته شوې وې او مخامخ دوه غا ښونه یې ترې ښکا رېدل .

ور پسې یې بل ځوان ، چې پلن ټټر یې وو او له غنم رنگه مخ نه یې سوچه لنډه بریره راتاوه وه ، په ټایر لرونکي کټ کې وا چو .

د کټ پر پښو او با زو گانو لیکه — لیکه وینې را روانې شوې .

هغه ژر — ژر کین او ښي اړخ ته سر اړوه را اړوه او ژبه یې په وچو شونډو تېروله .

په نور بدن یې تپونه ، نه ښکا رېدل ، خو تر نامه لاندې نه یې په چټکۍ وینه راوتله . سر یې ودرېد ، سترگې پټې شوې ، خو نا څا په یې د اسې چیغه وکړه چې له هیبته یې د ټولو زړونه سست کړل . هغه په چیغه کې څه لنډه جمله هم ووې ، خو څوک پرې پوه نشول ، دې چیغې مې هډونه ولېرول او نور مې دلیدلو وس با یلود .

له هغې وروسته مې تر ډېره له امبو لانسونو کرکه کېده ، شفا خانې مې په خوب لېدلې او دروغتون په لاره نه تلم .

نن چې څنگه خونې ته را غلم ، کټ کې وغځېدم ، لامې سترگې پټې شوې نه وې ، چې تېلېفون نه غږ پورته شو ، ور خطا شوم ، د تېلېفون غوړۍ مې را واخېسته : الو! سلام اليکم ، د قاري صيب مرکز دی ؟

ما يې غږ ونه پېژاندخو ، چې څنگه مې د هو خُواب ورکړ ، هغه وپېژاندم او بيا يې په سترې غږ ، چې د ژورې ساه اخيستلو اواز يې هم راته ، وويل :
های ، نا خُوانه ! پوره مياشت شوه ، پنځه نفر ه په يوه کوټه کې پراته يوو ، څوک موخبر نه اخلي ، کور والا خبر نه دي او تا سې انډيوالان تشه پوښتنه نه کوئ او پسې زياته يې کړه :
دوزير اکبر خان شفا خانې دريم منزل ، د بني لاس اتا قو کې مې پوښتنه کوه ، نومره يې ماته هم نه ده مالومه .

سبا ، يوه بجه ورسېدم ، هره خونه کې ټپي خُوانان پراته وو ، چې څنگه مې بلې خونې ته سر ور دننه کړ ، نږدې وو ، چې له کټه را توپ کړي . خُان مې ور ورسو او را ټينگ مې کړ .
درې واړو ټپيانو راکتلې ، ټولوته مې ډاډ ورکړ ، مخامخ دوه تشو کتونو ته مې لاس ونيو ،
ماوې دا څه شول ؟

هغوی لکه چې همدې پوښتنې ته په تمه وو ، سترگې يې ډنډ شوې ، غلي وو ، شونډې په غاښ کړې . ژړا يې غلې کړه خو په اوبنکو يې وس ونه رسېد ، په خپلې پوښتنې پښېمانه شوم .

شېبه وروسته يوه زړه غټ کړ: هغوی يې همدا نن شپه رانه ووېستل ، او س به يې پرې خاورې اړولې وي . له دې خبرې سره درې واړو ښه په زوره وژړلې .

دژړا غږ له خونې ووت او ورسره سم ور پرانېستل شو ، يو خُوان ر اننوت ، خپره يې راته اشنا ښکاره شوه ، ټولو ته يې ډاډ ورکړ او بيا پر يو خالي چپر کټ لاس تر زني کېناست . ټپيانو ټولو په هغه سترگې وښلولې او دا سې غلي شول ، تا به وې د هغه په ليدلو يې هر څه هېر شول . هغه له زني لاس لرې کړ ، ژوره ساه يې را ښکله ، ټولو ته يې وکتلې ، سترگې يې سرې شوې او بيا يې ووي: هغوی بختور وو ، کاشکې زه هم ... نوره خبره يې ستونې کې وچه شوه .

حيران وم ، كله مي تپيانو ته ، چي سرونه يي خورند نيولي وو او كله ده ته چي سترگي يي په چت نښلولي وي ، كتلي .

هغه له چته سترگي ښکته کړي او ماته يي مخامخ کړي : ملا صيب! ته ووايه له مانه بختور نه وو؟

هک پک شوم ، ملگرو ته مي وکتلي ، خو هغوی لکه چي په خبره پوه وو ، هماغه شان غلي وو ، زره مي غوند کړ: نه ، هغوی دې خدای وښيي ، بختور ته يي چي ژوندی يي .

په دې خبره يي مخ سور شو ، سترگي را ووبستي : نه ، ته نه پوهېږي . زه بد بخته يم او بيا له دې خبرې سره له کته را پورته شو . مخ په ما را غی ، له زره مي يو خدای خبر و ، خنگ ته مي کښاست ، پر اوږه يي راته لاس کېښود ، سر يي وښورو : ته بختور نه پېژني ، نه پېژني او بيا يي له لږ دمې وروسته زياته کړه :

په خه جرگو او ننواتو مي يو کال مخکې کوژده وکړه ، دا مياشت مي دواډه نېته وه ، ټول خپلوان او انډيوالان مي د وا ده له پروگرام نه خبر وو . کورته تلم ، چي د جنگ تشکيل کي برابر شوم ، د هرې گولي لگېدو سره مي خپل واده يا دېده ، يو نا خاپه مي خنگ ته ډز شو ، سره لښه پورته شوه اوله دې سره سم مي يو ه پرچه په گېده او بله له نامه ښکته ولگېده ، اوس... نه ځان وژلي شم اونه کورته تللي شم .

ته نه پوهېږي زه بختو...

خبره يي نيمايي کي پر ښوده او له چيغې سره په منډه له خونې ووت .

کا بل — مير ويس ميدان

۱۳۸۳ — ۳ — ۴

محروم

په کورکې له ټولو مشروم ، همدغه مشر توب راته غم جوړ کړی و ، ځکه زمور په ملک کې چې څوک مشر شي يابه په نورو ظلم کې او يا به پرې د نورو غم ور بار وي .

زه هم له دې دوهمې ډلې څخه وم ، د کور ټول لگښتونه ، د څارويو پالنه ، د ځمکې کارونه ... او هر څه ځما په غاړه وو .

همدا کارونه وو ، چې زه يې دژوند له خوږو بې برخې کړی وم او په ځوانه ځوانۍ کې يې راته دملا او پښو دردونه پيدا شوي وو .

ټوله ورځ مې پټيو کې په کار تېرېده ، کله خوبه مې غرمنۍ هم ، هملته ديوې پولې په سر له ستونې تېره کړه .

په هغه ورځ مې له ملا اذانه کار شروع کړ ، ما وې د سبا کار به هم ، نن خلاص کړم ، يوه ورځ به دمه شم ، خو زما دمه د خټ گرو دمه وه .

ماښام کور ته راننوتم ، د انگر منځ کې په شلېدلي کټ ، چې مور به وينځل شوي لوبښي پرې لمر ته ايښودل ، خور ور پرېوتم ، يوه سترگه خوب مې وکړ ، ډوډۍ ته يې پاڅولم . هم مې ډوډۍ خوره او هم مې د سبا ناليدلې ورځ پر زړه گرځېدله . کله به مې ويل : د چای له څښلو وروسته کټ او بالښت اخلم او هماغه د سيند د غاړې چنار لاندې آن تر غرمو خوب کوم . کله به مې ويل نه ، هاغه د ملگري کور ته ځم او کله ...

زه لا په همدې خيالونو کې وم ، چې مور مې غږ کړ: بچی! دا څو يمه ورځ ده ، چې په کور کې دانه وچکې نشته ، په بوټو او پانو هم تنور اچوو او هم پخلی کوو ، له ډېرو پوکولو نه مې سر په درد دی .

يو شېبه مې سرشاته پر دېواله کېښود ، سترگې مې پټې کړې او د چنار سيوری او د ملگري کور مې سترگو کې تاو راتاو شو ...

جگ شوم ، تبر او رسۍ مې څنگ ته کېښودل ، زما څو نور گاوندیان هم غره ته تلل ، د چای پيال مې هماغه شان ډکه پرېښوده ، مونځ مې وکړ او بيا له تبر او رسۍ سره خپل کټ ته

وخوځېدم ، ماوې : همدا اوس ويده کېږم ، چې هر وخت هغوی غږ کړ راوینس مې کړی ، کت کې وغځېدم او له غځېدو سره سم مې سترگې پټې شوې :

ما کت د سیند غاړې ته ایښی و ، سیند ! لکه هغه چې هم ما غوندې له ژونده ستړی و ، له خولې یې شنه ځگونه بادېدل ، مخ په ښکته په بېړه-بېړه روان و .
یخ شمال به کله نا کله د اوبو مهین څاڅکي زما پر مخ راښیندل ، دواړه سترگې مې په سیند نښتې وې ، شاته مې د گامونو اواز شو ، په بل اړخ واوښتم ، هماغه ملگری موسکی ، خو لږ څه مرور غوندې ولاړ و . ورجگ شوم . ما لا څه ویلي نه و ، چې هغه په طنزیه شکل څو کرته د آفرین کلمه ، د سر په خاص حرکت تکرار کړه او بیایې زیاته کړه: همداسې وي ملگری؟ زه څومره بېمار شوم او تا یو ځل پوښتنه هم ونه کړه. زه غلی وم ، اخر مې ووې ، گرانه ! ډېر رایادېدلې ، باور وکړه هماغه یوه میاشت وړاندې مو چې لیدلي وو ، له هغې را وروسته دا لومړی ورځ ده چې دمه یم ، همدانن مې نیت و ، ښه شوه چې خپله راغلې . راځه کېنه ، چې د خپل ستړي ژوندکیسه درته وکړم . هغه کېناست خو لاما خپله کیسه نه وه پیل کړې ، چې چا وخوځولم ، پورته والوتم ، سترگې مې رڼې کړې ، مور مې غږ کړ: هله زویه ! گاونډیان دې درته ولاړ دي . پورته شوم . پوه شوم چې په خوب کې هم د ژوند کیسه چاته نشم اورولی .

سترگې مې وموښلې ، رسی مې له ملا راتاوه کړه ، تېر مې پراوږه کړ ، مخ په غره وخوځېدو . لمر لا د غره د سر له ونو خپل مخ پوره نه و ښکاره کړی ، چې ورسېدو ، یوه شېبه په غټه او توره تېره دمه شوو ، بیا هر یو په جلا-جلا لاره روان شو . زه هم دغره ابلې ډډې ته لاړم . ملگرو مې لا کېدې نیمايي نه وه پوره کړي ، چې ما خپل لرگي پوره او ومې تړل . ونې ته مې تکیه کړل او بیا د خپلو ملگرو څنگ ته لاړم :

که خپه کېږی نه ، زه به لږ مخکې لاړ شم ، تاسو ته خو زما حال معلوم دی . یوازې یم ، چې کارونو ته ځان ورسوم . ټولو خوښه راکړه ، په منډه لاړم ، کېدې مې په شا کړ . پخوانۍ لاره مې پرېښوده او په یوه لنډه او نالیدلې لاره ، چې په وچو وښو پوښلې وه روان شوم . ټوله لاره راسره د کارونو غم و ، ښه ستړی شوی وم ، په یوه شنه ونه مې سترگې نښتې وې او د هغې سیوری مې د دم ځای لپاره غوره کړ .

ور نږدې شوم ، خو لا پوره نه وم رسېدلی ، چې یو درز سره مې له پښو شنه لوخړه پورته شوه او بیا نور پوه نشوم .

خدای خبر خومره وخت به وتلی و! یو وخت ، چې مې سترگې پرانیستې ، ټول زما په شان پر کتونو پراته وو ، چا زگېروي کول ، چا شیبه په شیبه ژبه خوله کې ننوېسته او راوېسته . د چا لاسونه ، نه وو. د چا پښې او د چا هم د سترگو ځایونو کې سپینې پاغوندي ایښودل شوې وې.

زما خپل ځان ته پام نه و ، په پښو مې سپینه پرده ، چې د وینو خاپونه ورباندې وو ، خوره وه . یو وخت ، یو ډله خلک ، چې دنگ قدونه یې لرل او بل شان خبرې یې کولې رانوتل ، زموږ نومونه یې ولیکل او لا هفته پوره نه وه ، چې له خپل ملکه یې واړولو. هلته زموږ هر څه نوي او ښکلي وو ، د هغه ځای خونې ددې ځای په څېر په وینو لرلې نه وې ، هلته به په یوه کوټه کې یواځې یو یا دوه ټپیان پراته وو. ډاکټرانو پسې مو سترگې کړې نه وې ، وخت په وخت راتلل ، خوراک مو هم ښه شوی و.

یو وخت مې ځان ته پام شو ، ښې پښه مې له زنگانه ښکته نه وه ، د پښې په لیدلو مې ټوله بېوزله کورنۍ سترگو ته ودرېده ، خپل نیمگړي کارونه رایاد شول . واړه وروڼه ، زړه او بې وسه مور چې یوه لحظه یې هم بې له ما چاره نه وه را په زړه شوه ، بیا مې په خپله پرې پښه سترگې ولگېدې ، چیغه رانه ووته او په ځان پوه نه شوم.

شېبه پس مې سترگې پرانیستې ، د کټ اړخ ته مې دنگه جینۍ ولاړه وه ، سره طلايي وېښتان یې پر سپین او نازک مخ گډوډ پراته وو ، تردېره وخته یې پرما سترگې نښتې وې ، د هغې شنو سترگو کې اوبښکې لکه شین سمندر وخوځېدې ، نرۍ-نرۍ یې پرمخ راروانې شوې . ماوې که زما د بې وسۍ او د کور له یوازېتوبه چا خبره کړې ، زما هم سترگې ډنډ شوې ، زړه مې ډک شو ، هغې یو ځل بیا زما پښې ته وکتل ، شونډې یې په غاښ کړې ، په خپله ژبه یې څه وویل او بیاروانه شوه.

ما له هغه سړي څخه ، چې د هغې څنگ ته ولاړ و ، او کله - کله به یې د هغې خبرې موږ ته په خپله ژبه کولې وپوښتل: کاکا! دې ته خو تا زما د بې وسیو کیسه نه ده کړې؟

هغه بریتونو لاندې موسکی شو او بیا یې وویل: دا نجلۍ وایي ، چې زه ډېر تاسف کوم ،
خومره بنایسته او تنکی زلمی دی ، خو افسوس ! چې پښه یې پرې شوه او په ځوانه ځوانۍ
کې له دانسه محروم شو .

۷۸-۵-۱۵

کابل

ترهگر

چې څنگه چورلکو په کلي وزرونه راتیت کړل ، له زرو برجونو کوترې داسې په هوا شوې ، لکه هغوی چې د سولې له منځه وړلو پسې راغلي وي .

شبهه په شبهه لړزونکو غرونو کلی خوځوه ، الوتکې به لکه وږي بازان په کلي غوټه شوې ، شبهه وروسته به خړ کورونه اوشینکي باغونه لنبو په غېږ کې پټ کړل او څو سترې ارواگانې به هوا ته پورته شوې .

لږ وروسته چورلکې پناه شوې ، خلک په منډو وو ، یو شور جوړ وو ، تر دیوالونو لاندې بدنونه ښکارېدل ، لا به ترې خاورې لرې شوې نه وې ، چې زگېروي به غلي شول . مور یو ماشوم ، چې وچه ډوډۍ یې هماغه شان په ورومنگولو کې تینگه نیولې وه ، له لوتو راووبست ، لا مو ورته زنه تړلې نه وه ، چې دوه ځوانان په منډه انگر ته راننوتل :
په یوه خوله یې غږ کړ : هغوی ټول نه شته ...

یو بل ته مو وکتلې ، یوه وویل : دوی لکه چې د گلاب کورنۍ ښيي .
گلاب کره ، له څو کلونو وروسته زوی شوی و ، د کلي خلک ورته غوندې شوي وو ، په منډه یې بې وره انگر ته ، چې له خونو یې شنه لوکي پورته کېدل ور ننوتو .
ټولې خونې ړنګې وې ، تا به وې چا تازه قبرونه سپرلي ، ځای - ځای هډونه پراته وو ، تر ونې لاندې له غورځېدلې زانگو لوکي پورته کېدل ، یو تور شی په کې پروت و .
تر ماښامه مو لوتې واپرولې را واپرولې ، خو مکمل جسدونه مو پیدا نه کړل ، د ښځو او نرو د غوښو توپیر نه کېده .

د کلي ملا صیب وویل : د ا شهیدان دي ، کفن او غسل ته ضرورت نه لري ، ټول یوځای راټول او ښخ یې کړئ .
سهار وختي ، ټول همدې انگر ته له قران شریفونو سره راټول شوو ، چې ختم نه خلاص شو ، یوه سپین ږيري غږ کړ :

په دې کاپرو اټبار نشته ، راډو چالان کړی ، بیا خوبه بهبار نه کوي .

له خو لنډو خبرونو وروسته ، يوه خبر کې زموږ دکلي نوم واخيستل شو ، ټول راډيو ته رانږدې شوو .

خبريال له يوه چاسره په همدې اړه خبرې کولې ، که څه هم موږ د هغه په خبرو نه پوهېدو ، خو د هغه لنډې - لنډې خبرې ترجمه کېدې .

هغه وويل: په دې کور کې يوه ډله ترهگر د جگړې د پلان لپاره راټول شوي وو ، زموږ استخباراتي سرچينو کشف کړل او مخکې له دې چې بريد وکړي الوتکو تباہ کړل . موږ کله يو بل او کله سوزېدلې ځانگو ته کتلې او راډيو هماغه شان چالانه وه .

کابل ، د ليندۍ پنځمه ۱۳۸۵

يادښت :

دغې کيسې (غريب تنظيم) سوژه راته په ۱۳۶۸ کال کې پيداشوې وه ، فو هغه وخت ما لنډه کيسه نه پېژنله ، په ذهن کې مې وه او شافووا لس کاله وروسته مې وليکله .

په ۱۳۸۳ کې رانه ورکه شوه ، دومره پرې فېه شوم لکه ډېر نږدې فېل چې له لاسه ورکړم ، فو افر راسره ذهن ياري وکړه او له ورکېدو دوه کاله وروسته مې بيا له سره وليکله .

غریب تنظیم

هسې خو پاکستان ډېرې سرې او شنې سیمې هم لري ، خو ، چې زموږ مهاجرو په برخه وچ سپېره ډاگونه او سپېرې دښتې رسېدلې وې ، نو ، چې اوس هم څوک د هغه ملک نوم واخلي ، په زړه مو گرمي را ننوځي .

زموږ مرکز ، په همدغه شان یوه سپېره دښته کې و . مخامخ د وچ خوږ په غاړه سپېره ونه ، چې تندې له قده غورځولې وه ، ولاړه وه . شاوخوا یې گور او اغزن بوتې په ځمکه خلم پراته وو .

دښته ارامه وه ، کله نا کله به دخو خړو مرغیو ، چې په هوا کې به یې وزرونه رپول غرونه ، راغلل .

مرکز په لویه خټینه کلا کې ، چې پر دیوالونو یې اغزن سیمان لگېدلي وو او لویه اوسپنیزه در وازه یې لرله ، جوړ و .

دې کلا ته به یواځې اسیزو (ISUZU) لاری د مهماتو او وسلو وړلو راولو پسې راتلې او کله — کله به د امر صیب لنډ کروزر ، هم مرکز ته راننوت .

نن ، چې څنگه د مازیکر لمانځه نه خلاص شوو ، هملته په غورېدلي پلاستيکي سترنجي راتول شوو .

یوه ، وویل : داڅو مه میاشت ده ، چې لکه لیوان په دښته کې پراته یوو ، خدای خبر ! کورونو کې به مو څه حال وي ؟

بل غږ کړ : بېماره میرمن مې ، کور کې له بوډا پلار سره پرېښې ده ، خدازده که څوک ورسره پور هم وکړي ، پردی ملک دی .

زما خواته ناست ملگری ، چې تر دې دمه غلی و ، خوله پرانېسته : په خبرو څه نه کېږي ، کمکی اختر خو همدلته تېرشو ، لوی ته شل ورځې پاتې دي ، دا وار ، چې امر صیب راغی ، په یوه خوله ترې تنخوا غواړو .

موږ لا همدې خبرو کې وو ، چې پیره دار لویه در وازه پرانېسته او دامر صیب تورو بښینو والا لنډ کروزر راننوت .

په لاس کې يې تسبیح وې ، د تسبو له دانو څخه يې شونډې ډېرې خوځېدې ، ټول ورته ودرېدو ، هغه د لاس په اشاره د کېناستو هیله وکړه او بیا يې وویل :
افرین ! جهاد همدا تاسو په څېر صابرو ، او حوصله ناکو ځوانانو ته اړتیا لري .
زه پوهېږم ، چې له څلورو میاشتو راهیسې مو تنخوا نه ده اخیستې ، خو څه وکړم ؟ تنظیم غریب دی .

که تاسو دې ارامه دښته کې حوصله ونه کړئ ، نو په سنگرونو کې به مجاهدین د گوليو باران ته څنگه حوصله وکړي ؟؟

د امر صیب خبرو زموږ ټولې غوښتنې په خوله کې وچې کړې .
هغه د وسلو ډیپو گانې وکتلې او بیایې سپېره دښته یواځې موږ ته پرېښوده .

xxxxxx

گرمي مخ په ډېرېدو وه ، بیرون سیوری نه و او په کوټو کې زړونو سستي کوله .
زموږ یو ملگري خو بالکل د گرمۍ تاب نه لره ، کله ناکله به بېهوښه کېده هم .
نن شپه مو هغه ته په پکي وهلو تېره کړه ، لاندې خادرونه به مو ورته په سر او پښو اېښودل ، ټول ورخطا وو .

چې سهار چای ته راغونډ شوو ، یوه همدې ملگري ته لاس ونيو : دا کمبخت لکه چې ،
مړشي . بل زیاته کړه : نن د امرصیب د راتگ ورځ ده ، چې راغی نوره ورسره خبره سپینه وو ،
ډیپو کې ، پکي ، جنراتورونه او تیل شته ، که تنظیم تنخوا ورکولو ته غریب دی ، نو
دومره خو کېږي چې موږ یو څو ساعته جنراتور چالان کړو .

د هارنډ غږ شو او بیا سمدلاسه دروازه په دواړو پټونو خلاصه شوه ، امرصیب مخ په موږ
راغی ، غاښونو کې وچکې واهه ، چې نږدې شو وچکې يې وغورځو او تسبیح يې له جیبه را
وه و پستي :

د خدای بختورو ! ستاسو په دسترخوان خو وچه ډوډۍ شته ، د مجاهدینو به څه حال وي ؟

داځل ترې زموږ یوه ملگري د خبرو تار ونيو :

امر صیب ! گرمي ته طاقت نه کېږي ، جنراتور ، تیل او پکي شته ، یواځې ستا اجازه په کار
ده .

هغه په ريره لاس راتېر کړ: تاسو د حضرت بلال (رض) له کيسو خبر يئ؟ هغه جليل قدر صحابي و، کفارو به د عربستان په گرمو شگو لنډغر ځملاوه او بيا به يې درنه تېره ورته په گېډه کېښوده. خو هغه بيا هم له خپلې مقدسې عقېدې وانه وښت.

نيکبختو! دا دښته له ميدان بدره گرمه نه ده او نه تراوسه تاسو د صحابه کرامو په څېر په گېډو پسې ډبرې تړلي دي.

دا جهاد دی او هغه هم د شوروي په څېر سوپر پاور سره. که تاسې دومره نازولي شئ، فکر نه کوم که دا مبارزه نتيجه ورکړي.

هغه په يوه ساه، د کربلا واقعه او بيا د يزيد پر وړاندې د امام حسين (رض) او دهغه د ملگرو مقاومت، د هغوی ولېرې او تندې بيان کړې.

امر صيب، د سورت انفال څو مبارک اياتونه تلاوت کړل او لايې ترجمه خلاصه نه وه، چې يوه ملگري چيغه کړه: زر کوی قدوس مړ کېږي.

ټول د هغه اوسپنيز چپرکت ته ودرېدو، هغه سترگې درولې وې، رنگ يې تک ژېر اوښتی و او له بدنه يې تپونه پورته کېدل.

امر صيب، زړه نازړه د هغه پر تنده لاس کېښود او بيا، چې مور شور جوړ کړ نو، وې ويل: هغه سره دوه درې کسان مو تر ته وڅېږئ!

مو تر ته په ختلو راباندې خپلې خولې يخې ولگېدې، قدوس هم سترگې وغوړولې، ورو- ورو په کې رنگ و چلېد.

له دښتې ووتو، د مو تر درزا غلې شوه، شيبه وروسته له عمومي سرکه په يوه نړۍ پخې لارې تاو شو.

در وازه بېرته شوه، د در وازې خواته کوتې ته ننوتو: سره غالی په کې غوړېدلې وه، پر توشکو او بالښتونو هم قالينې پرته وې.

د مېز پر سر، کوچينې جاپانې پکې اېښودل شوی و او له مخامخ دېواله سره هوا راوتله.

امر صيب د څنگ ته ناست ميلمه پر اوږه لاس کېښود: خپله کوته کې مې هم ايرکندېشن او پکې دواړه لگولي، عجيبه عادت لرم، کله مې دومره گرمي ور خطا کړي، چې دواړه چالان کړم او کله بيا يواځې پکې ته هم گوزاره کوم.

هغه لاهماغه شان خپل عادتونه بيانول، چې کورکې شور شو او د هلئ کوتې اور واخيست غر راغی، په منډه ووتو، امر صيب د ننه لار او مور د حجرې خواته تيار سئ ودرېدو.

چې څنگه مې ښي لاس ته وکتل ، سيمي جالی راتاوه ، وه او د غټې زراعتی غوا مخ ته
پراته شنه واښه د پکي شمال خورول .

۱۳۸۵ ، د ليندۍ ۱۶ مه

کابل ، د زمانخان کلا

کون

چې څنگه مې ور بېرته کړ او د خونې په دیواله مې سترگې ونښتې ، خو له مې پرې خلاصه کړه :

بابا! څه لت د خدای یې ؟ دومره خوناتوانه ، نه یې . له سهاره په دې یوه دیواله نښتې یې ، تر اوسه یې اخیر تمام نه دی . د کوتې له دیواله دې د برلین دیوال جور کړی ، بدبخته !

هغه یواځې د وره بېرته کولو په وخت کې سترگې را واپولې ، له دېواله د هغه مخ ډېر په خټو لړل شوی و . بېرته یې مخ واړو ، د گل مالې له مخه یې په لاس خټه لرې کړه او بیا یې پر دیواله راکش کړه .

ما ور په گرز سره پورې کړ او په زوره مې وویل : که تر مازیگره دې کار خلاص کړی نه و ، بیا راته په وره قدم کېنږدې .

که څه هم د هغه گناه نه وه ، د دیوالونو پخڅې کړې وړې او نا وارې وې . هغه کې هم پخوانی زورنه و پاتې ، سپین ږیری شوی و ، خو ماته هم د مزدورانو کمی نه و ، هره ورځ به د وره مخ کې راته څو تنه د کار په تمه ولاړ وو .

او بل ما خپلې سپکې سپورې او هر څه اپلټې ځکه بې پروا ویلې ، چې هغه په کلي کې په کونا ماما مشهور و او د کونا ماما لقب هغه ته دومره شهرت ورکړی و ، چې اصلي نوم یې له خلکو هېر و .

کله — کله به مې ، چې ډېر رد و بد ورته وویل او بیا ، چې به مې د هغه په سپینه تار — تار ږیره نظر ولگېد ، وبه شرمېدم ، ځکه زه دهغه مخ کې لوی شوی وم . خوبیا به مې له ځانه سره ویل : هسې هم کون دی نه یې اوري .

×××

شپه مې پخواني کور کې تېره کړه او سهار وختي نوي کور ته لاړم . سیده د هماغې خونې په لور وخوځېدم . چې څنگه ورنږدې شوم ، نو هغه له کوتې راووت ، په سره گلداره دسما ل یې ملا شخه تړلې وه او په خټو ککړ سطل یې لاس کې و .

چې زه يې وليدم سطل يې کېښود ، مخامخ خونې ته يې لاس ونيو ، سرمې ور دننه کړ ،
ډېره ښه يې اخير کړې وه .

زړه مې وې راخه مننه ترې وکړه او پروني بښنه ترې وغواړه ، خو دا کار راته د ځان سپکاوی
ښکاره شو .

هغه زما سترگې څارلې او چې کله يې په کې د غوسې نښې ونه لېدې نو رنگ په کې وچلېد ،
د شونډو له منځه يې ژېر غاښونه ښکاره شول او بيا يې د خټو سطل پورته کړ .

هغه نن يو ساعت مخکې په کار پيل کړی و ، زه هم تر ډېره وخته ور سره ولاړ وم او د
هغه کار مې کاته ، ښه په بېره يې لاس خوځاوه .

د کونج ديوال يې نيمايي خلاص کړ ، گل ماله يې کېښوده ، په خټو ککر لاس يې جام له
گړي ډک او په سر يې را واړو .

غوښتل يې چې لږ ساه واخلي ، خو چې په ما يې سترگې ولگېدې ، چټک جگ شو او
سطل يې بيا له خټو ډک کړ . زما سترگې لاهماغه شان په دېواله نښتې وې ، چې شاته مې
درب شو او چې ځان ته مې وکتل ، نو جامې مې د خټو له خاپونو ډکې وې .

زر جگ شو او چې زما سپين کالي يې په خټو وليدل ، په رپاشو. ما بيا سترگې پرې راوه
وېستې : په غضب ککر شې! کون خو خداى (ج) کړې ، په دې سترگو دې څه بلاو لگېده ؟
او بدبخته ! هغه هماغه شان رپېده .

ما وې دادى پوره نهه بجې دي ، زه کور ته ځم ، کالي بدلوم او ځان سره د غرمې ډوډۍ هم
راوړم ، که تر هغه وخته اخېر خلاص نه و ، بيا گيله ونه کړې .

کور ته راغلم ، کالي مې بدل کړل ، چاى مې وڅښه او چې کله د ساعت ستن په دولسو
درېدله نو دېگ بخار ، کاسې او ډوډۍ مې راواخيستل روان شوم ، موټر مې د کلامخې ته
ودراوه ، شيان مې رابنکته کړل ، د انگر د منځ په سوپه کې مې په اوار گيلم کېښودل او بيا
مخ په خونه غلۍ _ غلۍ روان شوم :

هغه هماغه شان په بېره لکيا و ، چې زما سيورى يې وليد ، مخ يې راواړو: ډېره خواري مې
وکړه ، والله که مې دمه کړې وي ، دادى دوه لوپشتې ځاى پاتې ، نور ختم دى .

ماغر ونه کړ ، زره مې نرم شو او بېرته ووتم . دستر خوان مې وغوراوه ، کاسه کې مې ډوډۍ ماته کړه ، هر څه مې برابر کړل ، ور نارې مې کړې : ماما! راځه پرېږده يې! هغه له کوتې غږ کړ: بڼه ده بچي کار هم تمام شو.

دده غږ نه و ، سم توپان و ، د شرم خولې مې پر بدن راماتې شوې . هغه راووت ، له ملایې دسمال خلاص کړ او باندي لښتي کې د مخ او لاسونو په وینځلو لگيا شو.

ما ته خپلې تېرې سپکې سپورې يوه _ يوه رايادېده . دواړو په يوه کاسه شروع وکړه ، هغه وويل : بچي! تا به جلا خوړلې وه ، ما سره به مزه درنکړي ، مزدور سړی يم .

خو زما سترگو د پورته کتلو وس بايلولی و . ډوډۍ مې په څه خواری وخوره ، دسترخوان مې ټول کړ ، د هغه پيال مې له شنه چايه ډکه کړه ، زره مې غټ کړ: ماما! ما پرون څومره په

زوره خبرې کولې ، يوه دې هم وانه ورېده ، نن دې اول غږ واورېد او بيا له کوتې راووتې ؟ هغه ماته ځير _ ځير وکتلې ، په ږيره يې لاس تېر کړ ، موسکي شو او بيا يې سترگې اخوا دېخوا وگرځولې :

گله ! زه کون يم ، بايد کون وه اوسم ، خو ستا پروني خبره دروغ وه . زه خدای نه يم کون کړی ، ما ... غلی شو.

د زره درزا مې نوره هم زیاته شوه ، ماوې که په ځمکه ننوتم ، خو کار شوی و . بڼه شېبه دواړه غلي وو ، ما بيا فکر په ځای کړ :

نو چا کون کړې ؟ هغه بيا څو ځلي له نظره تېر کړم : چې نه مې پرېږدې نو غور شه : کله چې له بدې ورځې ، ماته خپل کلي کې د ناستې ځای پاتې نه شو ، نو ستاسو کلي ته په کډه راغلم ، ما نه هر څه پاتې شول خو يواځيني شی ، چې راسره وزما غيرت و .

دې کلي کې مې ډېرې تر څې شپې تېرې کړې ، په لومړيو وختو کې ، چې به چا کار ته بوتلم ، چې سپکه خبره به مې ترې واورېده ، نو کار به مې پرځای پرېښود او ترې روان به شوم ، خو تر څو ؟ ماشومانو ډوډۍ غوښته ، ونه شوه ، اخر مې ځان کون کړ ، تر څو خلک راته بې غيرته ونه وايي ، اوس له هماغه وخته راهيسې راته خلک کون وايي .

۱۳۷۸ کابل

پنځه ډزې

د جلرېز د تکانې غر ، تورو ورېځو داسې پټ کړې و ، تابه ويل کومې کونډې خپل ماشوم تر پورني لاندې نيولی دی .

کليوال ورخطا وو ، ټولو مخامخ غره ته کتل ، چا ويل که ورېځه همداسې وي ، نو د باران امکان دی او که باران وشو ، نو سيلابونه به بيا ، خونې ړنگې کړي .

خو څوک په دې باور و ، چې توره ورېځه په پورته کېدو ده او بيا به د تېرو ورځو په څېر واوره پيل شي .

غرمه مهال ، د ورېځې له خېټې لکه سپينې مچۍ واوره ورېدل پيل شول .
ډېر ژر ، د جومات مخه د کلي له خلکو ، چې د حسن علي د پنځه ډزي ټوپک په ننداره بوخت وو ، خالي شوه او د دعا په کولو نږدې حجرې ته ننوتل .

حسن علي له ډوډۍ خوړلو وروسته خپل ټوپک را واخيست ، د جيب دسمال يې پرې تېر کړ او بيا يې په خدا وويل : ماما ! دا هغه ټوپک نه دی ، چې اول به مو د خولې له خوا دارو ورغورځول ، بيا به لتو پسې گرځېدو ، هغه به مو په څه خواړۍ د سيخ په زور ور تخته کړې ، پټاقي به پرې نصبه شوه او بيا به ډز ته آماده شو .

ماما ! دا د سترگو په رپ کې کار کوي ، له دې خبرې سره سم په حجره کې ناست کسان ، چې د ټوپک ليدلو لپاره راغلي وو ، حسن علي ته نږدې شول او دهغه ټوپک ته يې په ځير — ځير کتل .

حسن علي ، خپلې مخې ته ټوپک ودراره او گېټ يې ژر- ژر کشوه . له هر کش سره مرمۍ اخوا دېخوا غورځېدلې ، خلک حيران وو . حسن علي ، د ټوپک شا ژور راخلاص کړ او مرمۍ يې بېرته ځای پرځای کړې .

جعفر ، چې تر دې دمه يې ټوپک ته کتلې را وړاندې شو : څومره ځای پورې يې گولۍ رسېږي ؟

حسن علي موسک شو او په اوږه يې تپ ورکړ : څومره چې دې سترگې کار کوي .
مرتضى وويل : ځير ، دا چې سړي سره وي ، نو ليوان پرې نه شي راتلی ؟
هغه په غرور وويل : ليوان خو لا څه ، چې د غره زمريان نه شي راتلی .

تر تېر مازيگره ، د حسن علي د ماما په حجره کې د نوي پنځه ډزي توپک په صفتونو خبرې روانې وې .

واوره درېدلې وه ، حجره کې ناست کسان بيا د — جومات مخې ته راووتل ، حسن په بني لاس کې توپک او په چپ لاس کې يې د آس قيضه نيولې وه ، د خلکو منځ ته د خدای پامانۍ په نيت راغی .

خو د کلي سپين ږيرو خوبه نه وه ، يوه وويل : ډېر ځنډ واوړه وړېدلې ده ، داوخت د غرونو وږي ليوان لارو ته راکوزېږي ، هسې نه چې ... !

حسن علي خبره ور پرې کړه ، توپک يې له اوږې رابنکته کړ ، پورته يې کړ : دا توپک او بيا يې آس ته وکتلې : او دا اس ! د غرونو پړانگان خو دې راشي .

يو بل سپين ږيري وويل : ځوانه ! تور ماښام دی ، ترڅو کلي ته رسېږې ، نيمه شپه به وي ، تاته ليوان څه ښکاري ؟ او بيا هغه دا وخت ډله _ ډله گرځي ، کوم يو به ترېمۍ کې ژر وولې ؟

حسن علي ، بيا په خندا شو : بابا ! ددې توپک له خولې سور اور بادېږي ، له ډز سره به يې ليوان څه ، چې ټول ځناور غرونه پرېږدي او بيا له همدې خبرې سره يې د آس قيضې ته ټکان ورکړ .

د آس له سومانو واوړې بادېدلې او د سترگو په رپ کې له مخامخ غونډۍ پناه شو . خلکو خپلو کې خبرې کولې ، چاويل : دا توره شپه ، په دې ژورو خوږونو کې له وږو ليوانو تېرېدل له امکانه لرې ده .

او چا بيا د هغه د توپک صفتونه کول . شېبه وروسته خلک يو-يو کورونو ته روان شول . يوه سپين ږيري په تلو _ تلو کې وويل : حسن علي خپل آس او توپک ته ډېر غره دی ، خو خدای خبرکه روغ ورسېږي ، دا ليوان ماته معلوم دي .

بل وويل : بيداره اوسئ ! که ډزې مو واوړېدې ، سبا ورپسې ورځو ، حتما به څه پېښه شوې وي .

لا خلک ویده شوي نه وو ، چې د ډز يو ډوب غبر راغی ، شېبه وروسته بل غبر وشو او بيا همداسې پنځه غرونه واوړېدل شول .

د حسن علي ماما ورخطا له کوره ووت ، د کلي خلک يې راټول کړل ، ټولو وويل : اوس مو تگ گته نه لري ، هر څه چې شوي ، شوي ، سهار وختي به يې غم وخوړوو .

سهار وختي خو کليوال ځوانان له تورو او خپلو زرو توپکو سره په آسونو سپاره شول او د حسن علي د آس پلونه يې تعقيبول .

خو خوړونو څخه تېر شول او چې څنگه بل خوړ کې تاوېدل ، نو سره واوره ښکاره شوه .
ځوانانو ، قيضي را کش کړې ، په سپينه واوره سره ليکه غځېدلې وه او بيا د يوې تيرې څنگ ته سوري گېده ليوه پروت و .

خو گامه وړاندې بل لېوه ، چې له وچلي يې ماغزه راوتلي و ، پروت و .
ښه وړاندې لارل او چې څنگه د يوې لويې پرځې خواته ور نږدې شول ، يو وپرونکی اواز تر غوږو شو .

په آسونو سواره ځوانان ځای پرځای ودرېدل ، لېوه چې په گېده يې گولۍ خوړلې وه ، تاو راتاو کېده او له درده يې چيغې وهلې . يوه ځوان د آس له سره په ښه کړ او غلی يې کړ .
نور هم وړاندې لارل ، تور زين پر واورو پروت و ، ځلميان ورخطا له آسونو رانښکته شول ،
خو گامه اخوا سپين غټ – غټ هډونه ، چې لا پرې څه ناڅه غوښه پاتې وه ، اخوا دېخوا پراته وو .

د ټولو پښې سستې شوې ، يو ځوان نور هم مخکې لاړ او له يوې ناڅاپي چيغې سره سم ،
پر واوره را پرېوت .

نورو ورمندېه کړه او ټولو پاتې پنځه ډزي توپک او چرمي موزو ته ژړل .

کابل ، ۱۳۸۴

سرې وایرې

په مدرسه کې مې دوهمه اونۍ په پوره کېدو وه ، خولا مې دزړه ملگری نه و پیدا کړی . دا ځکه ، چې یو ازبټوب مې خوښ و ، غلی به چېرته ناست وم ، کله به مې کتاب کوت او کله به په خپلو سوچونو کې ورک وم . ماته خپلې تنها یی او زموږ استاد (شیخ) ته زما دغه عادت خوند ورکاوه .

دجمعی مبارکه شپه وه ، دماسخوتن له لمانځه وروسته په عربي دعاوو کې چې په (اللهم) پیل کېدې ، د عراق ، فلسطین ، کشمیر ، چېچنیا او افغانستان مجاهدینو بریالیتوبونه وغوښتل شول .

د دعا له پای ته رسېدو نه وروسته ، لسو — لسو طالبانو په خپله ناسته داېرې جوړې کړې .

شیخ زموږ داېرې پلو راغی ، ټول ور پورته شو و . د هغه لکه چې زه یې ښکار وم ، سترگې یې را باندې نښلولې وې . یو حدیث او دانفال سورت څو مبارک ایاتونه یې تلاوت کړل او بیا یې په بیت المقدس کې صلیبي جگړې او هغه مهال په مسلمانانو شوي ظلمونه ، داسرائیلو په ټانگونو د فلسطینیانو کورونه وړانول ، د عراق دابو غریب او د گوانتا نامو زندانونو د نه اورېدو نکلونه شروع کړل ، لهجه یې ورو- ورو جدي کېده او له خولې پرته یې لاسونه هم په حرکت راغلل .

ټول غلي وو ، یو نا څاپه شیخ ته مخامخ ناست ملگری په لوړ غږ دالله اکبر ناره پورته کړه او بیا ټول داسې جذبو پسې واخیستو ، چې که امریکایي ته ورته سپری موهم لیدلی وی ، نو سر موپرې الو ځو .

شیخ ، زما پر اوږه لاس کېښود او څو شېبې یې را ته داسې کتلې ، چې په سترگو کې یې ما خپل مخ لیده . شېبه وروسته یې ، گوتو ته فشار ورکړ او بیا دبارک الله په ویلو رانه روان شو .

نن شپه زه یوا ځې نه وم ، ټوله شپه کله په عراق ، کله په فلسطین او کله په افغانستان کې د امریکایي ځو اکونو مقابلې ته ولاړ وم ، خو دمقابلې توان مې نه لره . کله به مې وې را

خه! په يوه ټوپ کره ، خو چې نتيجه به يې يوازې راته خپل مرگ ښکاره شو ، بېرته به غلي شوم .

په همدې چورتونو کې وم ، چې دالله اکبر سپېڅلې کلمې د جومات له لورو منارو نه ، لکه سپينې کوترې په هوا شوې .

نن ورځ مې ټوله دشيخ په انتظار کې تېره شوه ، ما سخوتن شيخ ، چې له سپينو پيڅو يې ټنډې پوندې ښکارېدې او د تسبو په اړولو يې شونډې خوځېدې ، زموږ خواته راغی .

خو دا ځل له کېناستو وړاندې يې ، له لاسه ونيولم او خپلې خونې ته يې ، چې د طالبانو له اناقونو جلا جوړه شوې وه بوتلم .

دخونې په منځ کې ، شين جاى نماز اوارو ، پر مخامخ ديوال د افغانستان نخچه ، چې په ډېرو برخو کې يې سرې دايرې وې څرېدلې وه ، پر کوچينې ميز ، چې دکت وړاندې ايښې و ، قرانکریم او څو عربي رسالې ايښودل شوې وې . دجاى له پيالې سره يې درې خرما راته مخ ته کېښودې او بيابې دتېرې شپې کيسې راته داسې وکړې ، ماوې که هرڅه په خپلو سترگو وينم .

شيخ ودرېد ، نخچې ته يې لاس ونيو او بيا يې ووي : د دريم خليفه په وخت کې دلته داسلام مبارک دين راغلی ، خو اوس ... ژر يې بيا خبره پيل کړه : داسرې داېرې وينې ؟ دا د کفارو شتون ښيي او که تا غونډې ځوانان همداسې ارامه کېني نو ، ټوله نخچه به ترې ډکه شي .

دشيخ اتاق ته تگ ، زما دهرې شپې دکار يوه برخه وگرځېده . کتاب لوستل رانه پاتې شول او له نورو خلکو نه کرکه مې هم له پخوا زياته شوه .

نن شپه يې چې اتاق ته لاړم ، له چاى څښلو وروسته راته ښه نږدې کېناست او بيابې ووي : ماشالله رښتياهم ، چې تا دا فاني دنيا ښه پېژندلې ده ، ډېره بې وفا او هيڅ مينه ورسره نه ده په کار . اصلي دخوند او رنگ دنيا بله ده ، څو مره چې ژر کېدای شي ورتگ په کار دی ، خو هلته خالي لاس ورتگ گټه نه لري ، قرباني غواړي او هغه هم داسې قرباني چې ملايکې يې جنازه پر اوږو واخلي .

او بيابې دهغې دنيا داسې صفتونه بيان کړل ، چې زه يې په تېر شوي عمر پښېمانه کړم .

پس له دې ما هره شپه نا لیدلي جنتونه په خوب لیدل او هره ورځ یې دورتگ په لته کې وم ، ځکه ما مور او پلار په ورکوالي کې له لاسه ورکړي وو ، مینه او ناز مې نه پېژندل ، ډېر رټل شوی او ځورول شوی وم .

دا جمعه شپه ، شیخ له ما سخوتن لمانځه نه وروسته جذباتي تقریر وکړ او بیا دخبرو په منځ کې یې غږ کړ : څوک دخدای په لاره کې قربانی ته حاضر دی ؟ نورو گوتې پورته کړې او زه ټول پورته شوم . شیخ ته زما پورته کېدو خوند ورکړ او خپلې خونې ته یې بوتلم .

له اوردو خبرو وروسته یې وویل: ایا ته حاضر یې ، چې دخو ورځو سترې ژوند په بدله کې دایمي او له خونده ډک ژوند واخلي ؟ له ځایه پورته شوم ، ماوې کوم دی ؟

هغه موسک شو او بیا یې دالماری له شاه نه یو بیک را واخیست ، تور واسکت یې ترې را ووېست ، د واسکت دننه له یوې خوا شین او له بلې خوا سور لین را وتی و .

دلینونو له سرونو لکه ټپي گوتې پلسترونه راتاو وو ، شیخ خپل کمیس ووېست ، واسکت یې واغوست او بیایې پرې کمیس واغوست ، دکمیس له گردنې یې دواړه لینونه را ووېستل :

چې کله ټاکل شوي ځای ته ورغلې ، له لینونو به پلسترونه لرې کړې ، دواړه به یوځای کړې او بیا به له یو ډز سره داسې ځای کې ناست وې ، چې په خوب دې هم نه وي لیدلی . ما بڼه چل زده کړ ، خو ومې پوښتل : که لینونه کار ونه کړي ؟ وې خندل : تا یواځې نه لېرو ، بل نفر به درسره وي او بیا یې یوه وره اله ، چې خدازده دبشر دحقونو په کوم مدافع ملک کې به جوړه شوې وه ؟ را ووېسته او زیاته یې کړه : هغه به دغه سره تکمه کېکاري او کار به وشي .

دا ځل یې راته دوه درې ورې رسالې چې په اردو ژبه ژباړل شوې وې راکړې ، په دې رسالو کې دهغو فلسطیني او عراقي تنکیو ځوانانو عکسونه وو ، چې ځانمرگي بریدونه یې کړي وو . د دغو رسالو لوستلو او د عکسونو لیدلو زما جذبې نورې هم را وپارولې .

یوه شپه له لمانځه مخکې ، د شیخ خونې ته لاړم ، رساله مې پرمېز ورته کېښوده : زه له دې ځوانانو کم نه یم ، ژر لاره را ښییه !

هغه په دې خبره خو خُلي ما شالله تکرار کړه ، او بیا یې یو بل خُوان سره مخ کړم .
په سبا له اوږده مزله وروسته ، چې ټول دغرونو منخ کې و ، یو نا شنا سیمې ته را ورسېدو ،
له لرې دغه سیمه خړه او له تیرو ډکه وه ، خو داسې خایونه په کې جوړ وو ، چې هېڅ
گومان پرې نه کېده . له دې سیمې به هر تیاره ماښام له هماغه خُوان سره را ښکته شوم ،
شپه به مو بازار کې تېره کړه او بیابه په ښارکې په موټرسا یکل گر خېدو .
نن ورځ ډېر و نه گرځېدو ، وختي هوټل ته راغلو ، له ډوډۍ وروسته پرېکړه وشوه ، چې
باید په وخت ویده شم او سبا په جوړېدونکې غونډه کې خپله وظیفه سرته ورسوم .
واسکت مې واغوست او له هماغه خُوان سره دغونډې خای ته لاړم ، گڼه گڼه وه . یو —
یو کل سری ، چې تورو عینکو یې سترگې پټې کړې وې ، گوته په ماشه ولاړ و .
دخلکو منخ ته ننوتم ، یوه لړزه را باندي راغله ، ورو مې پټو لاندي ، له لینونو پلسترونه
لرې کړل . کله مې سترگو ته نالیدلي جنتونه راتلل او کله مې شاو خوا خُوانانو ، بوداگانو او
ماشو مانو ته کتلې ، حیران وم .
ښکلي او ښایسته جنتونه راته د دې تر څه ژوند په بدل کې ورو- ورو بدرنگه ښکارېدل او د
دومره خلکو دوژنې په مقابل کې جنت گتیل راته یوقېمار ښکاره شو .

نه یو هېدم څه وکړم ، لینونه مې بېرته پټ کړل او په را وتو شوم ، په لرې ولاړ ملگري مې
سترگې ونښتې ، را باندي پوه شو ، لا دخلکو له منخه را وتلی نه وم ، چې غرژ شو ، له غرژ
سره چیغې شوې او زما له خولې همداسې چیغه ووته ، چې د هوټل ټول مسا پر را باندي را
تاوو شول .

کابل — ۱۳۸۴ د زمري ۱۶ مه

دمري په جيب کې

چې څنگه يې تابوت کلي ته ورساوه ، يوه گونگوسه شوه ، هرچا خپل کارونه پرېښودل او د تابوت په لور يې را منډې کړې .
تابوت دخلکو په منځ کې پټ شو ، ټول ترې را تاو ، وو . يو دبل پر اوږو لاسونه اېښودل او دسر په ښورولو يې تابوت ته کتلې .
خپلو منځو کې خبرې پيل شوې :
چاويل : څو مړه په تمه وو ، مور وې دا به خدای ډاکټر کړي ، ښار ته به دناروغانو له وړلو بې غمه شوو داخو يې ...

چاوې : دا زړه و ، که تيره ؟ څنگه يې داسې چناري ځواني خاورې ايرې کړه .
بل غږ کړ : زموږ د ناروغانو به خدای مل شي ، زه يې بل څه ته ځورېم : درې کاله يې دکوژدنې شوي وو ، خسر به يې همدا ويل ، تر څو يې فاکولته خلاصه کړې نه وي واده نه ورکوم . اوس به څه کړي ؟ دا ځوانيمرگ خو بل ورور هم نه لري .

پلار يې چې تر دې دمه او تر- او تر کله تابوت او کله اسمان ته کتل ، دخلکو له منځه را ووت .
ټولو دهغه خولې ته کتلې . څو کرته يې شونډې راټولې کړې خو دغږ پر ځای به ترې چيغه ووته .

ښه شېبه غلې و ، بيا يې وويل : وروڼو! نن زما دځوی په ۱۷ کلنې خوارۍ خاورې واوښتې .
زه نور هيڅوک نه لرم ، زوی مې رانه روان دی ، خو هغه زه يوازې نه پرېږدم ... نه ، نه ، څنگه خاورو ته لار شي ، تاسې ووايئ ، دا د خاورو وړ دی ؟

خلکو يو بل ته حيران — حيران کتل خو ، له خولې اخ نه خوت .

هغه نه لکه چې ، اصلي خبره هېره وه ، بيا يې سکوت مات کړ : ورونو! په ډېره خواری مې پرې سبق ویلی و ، لاس مې نه ور رسېده ، که له هر چانه يې پور کړی وي ، ورته ... هغه نور رانه خاورو ته ځي

پاتې خبره يې په چيغو کې ورکه شوه .

خلکو په يوه خوله (زمور له خوا بخشش دی) ناره وکړه .

تابوت يې دخو شېبو له پاره انگر ته دننه کړ ، دکلا دېوالونه چيغو داسې لرزول تا به وې بيا ، ب ۵۲ الوتکو ترورستانو پسې را خيستې او په (سهوه !) کې يې دچاله کورنه لنبه پورته کړې ده .

خدای خبر امنيتي کسانو دهغه په وژلو کې کوم نوی تکتیک تمرین کړی و ؟ ټول تک شين اوبنتی و ، له تابوت نه وينې څڅېدې .

په څه خواری يې دمور او خویندو له منځ نه تابوت را ووېست او دجومات مخ ته يې کېښود .

ملا صيب ، دهغه په شنه اوبنتي تندي لاس کېښود ، دهغه بې روحه شونډې داسې راټولې وې ، تابه وې دخپلې وژنې دعلت پوښتنه کوي .

ملا صيب ، ناستو کسانو ته مخ را واړو :

ورونو ! که څه هم دا پاک شهيد دی ، ځوان و ، دعلم په لاره کې و ، خو داسې ښکاري چې دفعتا نه دی وژل شوی ، و هل ټکول يې ډېر خوړلي ، کېدای شي خبرې يې کړې وي ، ښه به داوي چې غسل ورکړو .

تابوت يې غسل خانې ته وردننه کړ ، پلار يې په وينو سره کورتی او کالي ترې ووېستل ، د کميس له جيبه يې سوری کارت او سره کاغذونه راووېستل .

دکورتی په دننه جيب کې يې لاس ورښکته کړ ، جيبی کتابچه يې لاسته راغله ، په منځ کې يې په وينولړلی د ليک پاکت ايښی و ، له پاسه پرې ليکل شوي وو ، (دخپل مهربان پلار په مطالعه)

لاسونه يې ولرژېدل : پلاردی درنه څارشي زويه ! ديوال ته تکیه ودرېد ، په رپرډېلو گوتو يې پرانيست :

ډېر مهربان پلار ، گراني مور او گرانو خويندو ته سلامونه ، وړاندې كوم .
زه تردې دمه روغ او جوړ يم . (ددې جملې په لوستلو موسكې شو خو چې په غسل خانې
يې نظر ولگېد له سترگو يې لکه دمحصلينو وينې اوبنکې وبهېدې .)
زړه يې غټ کړ او بيا يې لوستل پيل کړل :
گرانه پلاره !

ډېرې سختې دې تېرې کړې او لاتېروې يې ، خیر دی دادی امتحانونه مو په شروع کېدو
دي .

وخت کم پاتې ، که خدای کول ، ډېر ژر به له درانه بارنه خلاص شي ، ماهم بېخايه عمر نه
دی تېر کړی ، ډېرې شپې مې رنې تېرې کړي دي .

رښتيا پلاره ! که سپين سترگی درته نه ښکارم نو يوه خبره کول غواړم او هغه داچې : که کله
مې مور د خسر کورته لاړه نو زما (...) ته دې ووايي چې ...

که هرڅومره يې کاغذ سترگوته نږدې کړ او سل خواري يې وکړې ، نوره جمله يې ونشوه
لوستی . دجملې پاتې توري لکه د د همزنگ دسړک په څېر په وينو لړل شوي وو .

۱۳۸۲ ، ۸ ، ۲۹ کابل ، ميرويس ميدان

يادښت :

په ۱۳۸۲ کال د روژې په مبارکه مياشت کې د کابل پوهنتون مصلينو د يوې مظاهرې په ترڅ کې د فورو ، د ښه
والي غوښتنه وکړه ، مظاهره وروسته په تاوتريفوالي واوښته او نږدې امنيتي ځواکونو پرې بې رحمانه کولی وپلولي .

خانداني

يوآخې دمخامخ ودانۍ په دويم پور کې به تر ډېره نا وخته رڼا وه ، له دې دوه پوريزې ودانۍ به تر نيمې شپې له خدا گانو سره يو ځای دتوخيوغرونه راتلل . کله ناکله به (د درېش !) قوي غږ هم په وړانو کوڅو کې تا و راتاو شو او بيا به سرو سکروتو په کنډرو ديوالونو خولې خښې کړې .

زموږ خونې تياره وې ، خو دانگر پرسر داسې سرې لنبې تېرو بېر کېدې ، لکه له لرې ، چې په کوم اباد هېواد کې دشپې له خوا دلويې لارې ننداره کوي .

کله به لنبې زموږ دکور له سره تېرې شوې ، دمخامخ غره پرڅوکه به ونښتې ، د غره تيرې به له وېرې لکه واړه ماشو مان لاندې کلي ته په منډه شوې او کله به زموږ کورته په نيمه لاره راپرېوتې .

په اولو شپو کې به دهرې لنبې له راپرېوتو سره ، دچيغو غرونه هم پورته شول ، خو ورو- ورو دا غرونه ورک شول .

په دې کوڅه کې يوآخې زموږ کور پاتې و او هغه هم د مخامخ دوه پوريزې ودانۍ په تمه . دلته امنيتي پوسته وه ، هغې ته به مو وخت ناوخت ډوډۍ او چرس لېرل او خپل کور مو پرې ساته .

کور مو نوی جوړ کړی و او هغه هم دکلي دځمکې دخرڅون په بيه ، پرېښودل يې راته گران و او دلته چې به چا کله کور پرېښود ، په هماغه وخت به يې مخ ته غټ موټر ودرېدل ، در وازې ، کړکۍ او حتې دديوالونو سيخان اودبرېښنا لينونه به يې هم ترې بار کړل . نن شپه ، سر ماښام نه داسې پرله پسې ډزې پيل شوې وې ، چې له څمخې راوتل گران و ، ټول په همدې وړه څمخه کې چې دجگړو له وېرې مو په انگر کې جوړه کړې وه راتول وو . دماشومانو په غوږونو مو لاسونه ايښي و و ، کله به له غر ز سره سپينه رڼاشو ه ، چيغې به شوې ، خو ډېر ژر به بېرته تياره شوه .

تېر ماسخوتن ډزې غلې شوې ، راووتو ، دلوگيو او بارودو بويونو مو دماغونه سوزول ، چوپه چوپتياوه ، دکوڅې سپيان چې تر دې دمه جگړه ماروته گوته په غاښ وو ، په غيايې چوپتيا ماته کړه .

کوټې ته ننوتو ، د کړکيو پلاستيکونه شلېدلې وو .

ور له خپل درشل نه وتلی و ، د درواز مخوته خاورې پرتې وې او ماشومان له سپرو اوار رپېدل .

مورمې ژر ډوډۍ تیاره کړه ، کوچنیانو وخوره او په برستنو ننوتل ، چې مور ته یې کله تیاروله ، نو له نږدې پوستې د خندا داسې غبرونه راغلل ، لکه تېرې ډزې چې د واده د وراوې .

مور دالیکن په تته رناکې ، دیوبل سپېرو مخونو ته وکتل ، خو هیچا سره ځواب نه و . شېبه وروسته کوڅه کې د پنبو درېهار شو ، لامو ډوډۍ نیمایي ته رسولې نه وه ، چې درېهار بام ته وخوت او د پنبو له دربا سره تکارۍ هم شروع شو .

ټولوتیاره چت ته سترگې نېولې وې ، یو دم مې ورور سر تیت کړ ، پرسترگويي لاسونه کېنودل او پزه یې کش کړه .

شېبه وروسته ، په کاسه کې خاورې تویه شوې ، حیران وو ، الیکن مو ورجگ کړ ، پرسريې خاورې ورتویه شوې ، نږدې و چې گل شي او بیا سمدلاسه چت نه رنابنکاره شوه .

ورور مې په منډه برنډې ته ووت ، غزبې کړ : څوک یې ؟ په غبرگواوازونو د خندا غبر راغی ، خاوره هماغه شان توېدله .

له گېټ وهلو سره یوځای په قهر وویل شول : دچاپه کار کې څه کار لرې ؟ په ژوند په تنگ یې ؟

ورور مې بلې خبرې ته خوله جوړوله ، چې مورمې راکش کړ او په خوله یې ورته لاس کېنود . یوتن راتوپ کړ ، مورته یې راته دتوپک میله ونيوله ، تېله یې کړه اوبیا یې وویل : ددې سپین سرې ازار نه وېرېم که نه ... ولا حوله ولا... شیطانه کور دې وران شه ...

اوبیایې زیاته کړه : تاسو دا خندا گانې وانه وړېدې ، زموږ قوماندان صیب نن شپه ستاسو د پوستې قوماندان په قېمار کې دیولی ترق ته کېناو ، غریب ته هیڅ پاتې نه شول . ډېر عذر او زاری یې وکړې ، اخر د قوماندان صیب زړه نرم شو ، خانداني سړی دی او یواځې ستاسو دکور په دستکو کړکیو او دروازو رضاشو .

کابل ، دقرغې بلاکونه ۱۳۸۳ — دورې ۲۰ مه

بي تصويره

په ټول ښونځي کې په انگرېز مشهور و ، په اوله کې دا نوم پرې مور اېښی و ، وروسته دومره په خولو وگرځېد ، چې حتی یو نیم ښونکي به هم د حاضری اخیستلو پر مهال د (نور) په ځای د انگرېز نوم اخیست .

نور ، به تل ځان سره ټولکي ته ډیکشنري ، د انگلیسي گرامر کتابونه ، ډول _ ډول اخبارونه او مجلې را وړلې او ، چې کله به کوم ساعت خالي و ، نو د ټولو غوږونه به یې پرې وخوړل .

نن ، چې څنگه د تاریخ ښونکی له ټولکي ووت ، نور د تختې مخ ته ودرېد ، تخته یې وډوله : که غوږ نیسئ ، ترڅو بل استاد راځي ، اول به درته نننۍ درس په انگلیسي ترجمه کړم او بیا به درته د شپې خبرونه .

یوه غږ کړ : سمه ده انگرېزه ! شروع یې کړه بل ووې : خپل منتر مه پخوه .

شپږ اوه هلکان ووتل ، نور ټول ورته کېناستو .

د تاریخ درس یې ټول په انگلیسي تکرار کړ او بیایې د تېرې شپې د بي بي سي لنډ - لنډ خبرونه هم وویل .

چې څنگه یې خبرونه خلاص کړل ، استاد رانوت ، دی ژر پر څوکی کېناست ، خو استاد ، چې هر څه یې اورېدلي وو ، هغه یې بېرته را پاڅو .

استاد ، لومړی د انگلیسي ژبې په ارزښت خبرې وکړې او بیا یې نور ته مخ واړو :

گوره نوره ! که ته خپله علاقه همداسې وساتې او لوړې زدکړې هم په همدې ژبه کې وکړې یو وخت به خپل ولس ته ډېر خدمتونه وکړي .

د دنیا ټول علوم په انگریزي کې دي ، که ته یې خپلې ژبې ته را وژباړې داڅومره لوی کار دی .

زموږ سترگې همدا تاسو غوندې ځوانانو ته اوږي ، ورځ په ورځ کمزوري کېږو ، همدا تاسو یاست ، چې زموږ ځای به نیسئ .

×××

چې کله له دولسم ټولګي نه فارغ شوو ، بيا مو يو بل سره ونه لېدل ، زه خو داسې خواږی او مزدوری پسې ورک شوم ، چې عالي تحصيلاتو ته هيڅ وزگار نه شوم .

يوه ورځ يوه چوک کې د کار موندنې لپاره ولاړ وم ، چې کله به کوم واړه موټر هسې هم زموږ خواته بړيک ونيو ، مزدورانو کې به ورک شو او چې کله به د کومو پاکو جامو سپرې زموږ خواته رانږدې شو ، ټول به ترې راتاوو ، شو ، هغه به په څه خواږی رانه ځان خلاص کړ او بيا به موږ بېرته خپلو ځايونو کې و درېدو .

په چوک کې مزدوران ورو- ورو کم شول ، طالع منديوبل سره کار ته لاړل او نور بېرته خپلو ځايونو ته ستانه شول .

پوره لس بجې شوې ، ماته هم کار پېدانه شو ، د اسمان شين مخ يو ناڅاپه وريځو خړ کړ او بيا سمدستي څاڅکي شروع شول .

څادر مې له ځانه راتاو کړ ، ورو- ورو وخوځېدم ، مانه څوګامه لرې يو بل سپرې پټو کې تاو ولاړ و ، څاڅکي تېز شول ، دی مخ په ما را روان شو ، و درېدم ، ما لاسم ذهن ته راوستی نه و ، چې پر اوږه يې راته لاس کېښود ، : هلکه ! دلته څه کړې ، ماژر غېږ ور خلاصه کړه : انګرېزه ! په خبر ، په خدا شو ، وې لادې هېر نه يم ؟

دواړه روان شوو ، هغه ويل : ماله دولسم ټولګي وروسته ، په خپله خونبه د انگليسي ادبيات ولوستل .

— بڼه نو اوس بڼه پوخ انګريز شوې .

— تراوسه دې شوخي نه ده ورکه شوې ؟

— بڼه نو اوس دلته څه کوې ؟

— ټول استادان راته وايي ، چې ماسټري واخله ، اول نمره فارغ شوی يې .

— بڼه نو ، د مزدورانو چوک کې يې اخلې ؟

— له خدا وروسته يې اسوبلی وکړ ، راځه لاندې خيسته شوو ، دوکان کې به کېنو هرڅه به درته ووايم .

زموږ په ورتګ لومړی دوکاندار خوشحاله شو ، خو چې سودا مو ترې وانه خيسته ، زړه يې تنګ شو ، موږ لا خبرو کې وو ، چې په تند غږ يې وويل : گټ اوټ (Get Out !)

د دکاندار څنگ ته ناست ځوان ، چې په کین لاس کې یې تور بنگری چې په اسانه یې د لاس له پوتکي سره توپیر نه کېده اچولی و ، د سگرت له لوگي سره یې یوځای له شونډو خندا را ووته ، ښه په کپس یې وخنډل او بیا یې وویل : سیت صاب ، د مزدوران په انگریزی څه پوهېږئ ؟

سور بانگس لرگی یې ور وړاندې کړ ، په دې یې پوه کړه .
مور یو بل ته وکتلې او بیا له دوکانه راووتو .

باران درېدلی و ، لا له سرکه تېر شوي نه وو ، چې یوه کوچنی سوزوکی کار مو مخې ته ودرېد ، یو چا له ښینې لاس را ووهست ، ورمنده مو کړه .
هغه وویل : چوک کې مې مزدوران پیدا نه کړل ، تاسو کار نه کوئ ؟
لایې بله خبره کړې نه وه ، چې موټر ته ختلي وو .

هغه وویل : اول دغه ماتې او روغې خښتې سره جلا کړئ او بیا داشکه کورته ننه باسئ .
لاسي کراچي او بېلچې یې راکړې او لاړ .

د سترگو په رپ کې له خښتو وزگار شوو ، اوله ریږی (کراچي) مو له شگو ډکه کړې وه ، چې دی بیا راغی ، داځل ورسره د ۱۲_۱۳ کالو په عمر ماشوم هم و .
دی یواځې له موټره رانښکته شو ، د چایو ترموز یې له دوه وړو پیالو او قابونو سره راوړ .
یوه — یوه خرېخونه مایع مو ، چې نه پوره چای و او نه شېدې ، وڅښلې او بیا مو کار پیل کړ .

هغه خپل زوی ته ، چې تراوسه یې د موټر له ښینې څخه مور ته کتلې غږ کړ : ساجد! او بیایې ورته د چای د لوښو وړلو امر وکړ .

ماشوم ، جي دې دي ، وویل او بیا له موټره راکوز شو . کتاب یې سترگو ته نیولی و ، ورو- ورو را روان شو ، د کتاب پر پښتۍ په انګلیسي تورو غټ څه لیکل شوي وو ، څنگ ته مو ودرېد ، کتاب یې له سترگو لرې کړ ، په یوه لاس کې کتاب او په بل لاس یې د مخې وپښتان شاته واړول .

د نور سترګې په کتاب ولګېدې ، بېلچه یې کېښوده ، ور وړاندې شو ، خو هغه یواځې د کتاب پوښ وړ وښود او بیایې وویل :

ساري ، خان صیب! دا د انګریزی کتاب دی ، تصویرونه په کې نشته .

۱۳۷۹ ، د لړم ۱۲ مه
کابل ، کارته اريانا

سره لويته

موټر وان شېبه په شېبه له خريلي مخ نه په دستمال خولې وچولې او چې کله به يې لاس وزگار شو ، نو په مخامخ لگېدلې بتن به يې گوته ټينگه کړه ، له هارنډ سره يوځای به يې ځای پرځای موټر وغراوو او له دې سره به کلينر ، نارې کړې :

بارو بار ، روان گاډی ، شبقدر له ، ډېری له ، ناگمان له ، هلی شایع...
خو ځلې ورپورته شوم ، خو چې گرمي به پسې واخېستم ، بېرته به راکوز شوم .
داځل کلينر ، خو تنه په کشولو تر بس (موټر) را ورسول .
ماوې هسې نه ، په دې سره گرمۍ کې رانه بښينې خواته ځای څوک ونيسي ، له هغوی مخکې شوم او پرڅوکۍ کېناستم .
دسگرت دلوگي له امله مې له بښينې سر وپستلی و ، چې پر اوږه مې لاس کېښودل شو او بيا سمدلاسه يې وويل : په گاډي کې راله ميرات مړی ولتي راځي ، دادبښينې خوا راله پرېږده .
دهغه د وچلي په گونځو کې خولې تاوېدې راتاوېدې ، مهين سپين کالي يې ، په ټټر ټينگ نښتي وو او شيبه په شيبه يې د خولې له لارې ساه اخيسته .
ځای مې ور پرېښود ، موټر ورو- ورو له چارسدې اډې ووت او لارې ته سيخ شو .
شمال دسپين ږيري خولې وچې کړې ، رنگ په کې وغوړېد او بيایې مخ را واړو :
ایمان دې نصيب شه ځوانه ! که ځای دې راکړی نه وای ، بېرته مې غرقه وه او بيا يې دخبرو تار پسې وغځاو : پخوا دا لاری بسونه نه وو. ښه مې یاد شي ، چې پلار سره به ښاريې ته ټنگه کې راتلم ، په ساعتونو مزلې به مو کولې .
خو يره ! رښتيا ، چې داسونو غوږو کې دجنت هوا لگي ، نه به مې زړه خرابېده او نه به ستومانه کېدم .
هغه مهال دومره گرځېدل هم نه وو ، په مياشتو مياشتو به له کلي نه وتو .
نن سبا خو زمور. ماشومان هر ورځ کلي نه ښار ته ، سکولونو ته راځي .
دهغه وخت سفر کې که داکسيډنټ خطر نه وه ، خو نورې بلا خطرې وې .
لاره کې به ځناور و ، شوکې به وې او...

بله خبره يې لا پيل كړې نه وه ، چې داسې غلى شو ، تا به وې ژبه يې ودرېده ، دواړه لاسونه يې په سترگو كېښودل او بيا يې سر ښكته واچو .

موټر دگنه گونې له امله د ناگمان پر پله ورو— ورو روان و ، لاندې اوبه په مستې وې او د سرې هوا لورينه يې كوله .

له هغې خوا نور موټر راغلل او زموږ بس خه شېبه دپله پرسر ولاړ پاتې شو .
ماكله دسيند له مستو خپو ، چې يوبل كې وركېدې ، خوند اخيست او كله به دسپين رېري چوپتيا د حيرانتيا په خپو لاهو كړم .

هغه هماغه شان غلى و ، ماهم پوښتنې ته زړه نه ښه كاوو .
شېبه ورو سته موټر له پله تېر شو او بيا له لږ ځنډ وروسته هغه سر راجگ كړ ، غوږو كې يې گوتې كېښودې : توبه ، خدايه توبه .

د پوښتنې جرئت راته پيدا شو :

بابا ! خه درباندي وشول ؟

— هغه ساه واخيسته : دهمدغه سيند له غمه خو ښارته زړه نه ښه كوم .

— ولې ، سيند كې خه خبره ده ؟ له دې وړاندې خو هم پر سيند راتېر شو و .

— په ننوتلو سترگو كې اوبنكې وځلېدې ، لستونې پرې راتېر كړ او بيا يې وويل :

— ځوانه ! داسې مې ياد شي ، لكه پرون ورځ . د لس دولسو كالو په منگ به وم ، له پلار او څو نورو كليوالو سره ښارته راتلم ، داپول هغه مهال دلرگيو و ، اوبه همدغه شان مستې او په خپو وې . موږ نه لږ وړاندې دوه ډلې يوبل ته مخامخ ولاړې وې او په خپلو كې سره غږېدل .

يوه تن څنگ ته ولاړې نجلۍ ته ، چې سره لويته كې لكه جنډه رپېدله ، لاس ونيو :
دادى ، مال مو درته وسپاره ، حساب خلاصوه .

هغه د روپو وړه غوټه وركړه ، ده لاشمېرلې نه وې ، چې يوه غږ كړ : هلى ، چې وتښتېده !
له دې خبرې سره سم ورپسې دچارو په لاس ډله جوړه شوه .

ډېر غږونه يې پرې وكړل خو د نر لور ونه درېده .

د پله سرته راوړسېده او بيا ترڅو دوى ور رسېدل ، هغې له يوې چيغې سره ور ودانگل .
څو ځلې اوبو سرته كړه ، بېرته به پرې واوښتې . موږ دسيند په غاړه منډې شروع كړې .

خو نور مو يواځې دهغې سره لوپته لیده ، چې د ماتې بېرې په شان اوبو پته او ښکاره په
مخه کړې وه .

کابل ، میرویس میدان

۱۳۸۲

د لښتني په منع کې

له راتگ سره يې ټول هک پک په خپلو ځايونو ودرېدل . د ټولو سترگې دهغه په مخ و نښتې

ده هم ، شېبه په شېبه هريو له نظره تېراوه ، دانگر په منع کې د تېرې شوې ويالې له غاړې ميانه قدې ښخې ديگي او کاسې د صابون له ځکه ډکې پرېښودې ، لښتني کې لاسونه کنگال کړل او دده په لور را روانه شوه .

د هلک په سترگو کې اوښکې وځلېدې ، غږ يې کړ : مورې ! هغه دوه گامه وروسته شوه ، ده بيا ورنارې کړې ، هغه نوره هم شاته لاړه ، دکوتې ديواله ته تکیه شوه :

زه ، مور ! دچا مور ؟ نه ، زه خپل بچي پېژنم ، هغه ټول دادی ولاړ دي او دا!
بيا يې هماغه اواز له غوږونو تېر شو . خپلو ولاړو بچيانو ته يې وکتل : زه د دوی موريم ، او داغږ د دوی له خولو نه راوځي .. بانه يې سره ورغلل :

په ياد مې شو ، زه دبل چا مور هم يم ، خو هغه له دولسو کلونو راهيسې نادركه دی ، دنيامې ورپسې چاڼ کړه ، خدای خبر دحيات الله هډوکو به کومو سپېرو خاورو خوړلي وي ؟ دې لا ترڅو بله خبره زړه کې نه وه تېره کړې چې ، هغه غږ کړ : زه حیات الله يم ، ستا زوی ..

هغه نوره هم حيرانه شوه ، لکه له يوې اروا سره چې غږېږي ، خو حیات الله رانږدې شو او بيا يې هماغه ناره وکړه .

اواره رېږدله ، دهغه دکوچينووالي گڼ تصويرونه يې ، يو په بل پسې د زړه له سترگو تېر شول .

حيات الله نورهم رانږدې شو ، په ژړايې وويل : خو زه ستا زوی يم کنه ؟
چې څنگه يې خوله بېرته شوه ، سترگې پرې شکمنې شوې ، غېږه يې ور خلاصه کړه ، هغه هم دواړه لاسونه د مور غاړه کې واچول ، ښه شېبه دواړو په چيغو- چيغو وژړل ، ښکل يې کړ او بيا يې د ټيکري په پېڅکه سترگې ور وچې کړې .

تر وني لاندې کټ کې کښېنا و او خپله ورته مخامخ په ځمکه کېناسته : کله چې به ستا د پوښتنې لپاره چېرته تلم ، ټولو به راته لیونی ویلې ، او پټ - پټ به یې ډول - ډول خبرې کولې .

د هغه د ښو څوکو ته اوبښکې راغلې ، لاس یې پرې راټبر کړ او بیا یې ښه شېبه پاس د ونې گورو ښاخونو ته وکتل .

ورونه ، خوبندې او خپلوان ترې راتا و و ، دی هماغه شان حیران کټ کې ناست و او کله کله به یې د سترگو لاندې یو بل ته کتل . ډېرې څېرې ورته نوې وې ، مور یې بیا ورغږ کړ : ښه نو ، چې ژوندی وې دا دولس کاله دې مور نه یادېدو ؟ زمور خو درپسې د سترگو تور سپین شو ، اخلولې ؟

د هلک ستونی ډک شو او له لږ ځنډه وروسته یې ، د ژړا له بدرگې سره ووې : مور د داسې دښتې په منځ کې نه وو ، چې ... نوره خبره یې په ژړاکې ورکه شوه .

ناست کسان نور هم کټ ته وڅښېدل ، ټولو د ده خولې ته کتلې . ښه شېبه غلې و ، سترگې یې راپورته کړې ، اخوا دېخوا یې وکتل او بیا یې د مور مخ ته سترگې برابرې کړې : کله چې دوم ځل ، له کوره مدرسې ته تلم ، په (شېقدر ډېری) کې سروېس ته انتظار وم ، په همدې وخت کې یوه سپینه والگامې تر څنگ ودرېده ، یو چاغ برېتور سړی ، چې په سپینو کالیو یې تور واسکت اغوستی و راکوز شو ، له جېبه یې څه راوښکل ، ما لا ورته سم کتلې نه و چې ، مخ ته یې راوړاندې کړ او بیا نور په ځان نه یم پوه شوی . خدای خبر ! څومره وخت به وتلی و ، خو چې کله په هوښ شوم په سترگو مې ترمی وه ، څومره چې مې پرانېستې څه مې ونه لیدل ، پوه شوم چې پلستر شوې وې ، په زړه مې سره هوا رانوته ، د سړي خورو کیسې را په زړه شوې ، لارې مې خوله کې وچې شوې ، څومره چې مې کوښښ کاوه خبره رانه ، نه وته ، لږ وروسته مې فکر په ځای کړ ، په زاریو مې پیل وکړ . خو غږ مې چا نه اورېده ، چیغه مې کړه او له چیغې سره سم مې له مخ شرق پورته شو او بیا یې راته خوله په یوه شي وتړله .

پس له دې مې یواځې د موټر هارنډونه او کله ناکله د خلکو غږونه اورېدل .

ورو- ورو دا غرونه هم ورک شول ، صرف د خپل موټر د ماشین شور و. د موټر گرېهار وار په وار زیاتېده. خلور پنځه ساعته مزله نه وروسته موټر ودرېد ، د دروازې له گرېپ سره انگر ته ننوتو ، ور پورې شو. له سترگو او خولې یې راته پلسترونه لرې کړل ، اوبه یې راکړې ، شاوخوا مې سترگې وغړولې ، اول خو مې په سترگو تیاره وه او بیا چې ښې شوې نو یواځې جگ-جگ دېوالونه ، چې پر سر یې اغزن سیمونه تېر وه ، رابنکاره شول .

د انگر قبلي خوا ته درې لویې او کین خواته یوه وړه کوټه وه ، ماته یې د لاس په اشاره د کوټو خواته د تلو امر وکړ ، دی خپله ووت او دروازه له باندې خوا نه وتړل شوه .

زړه نا زړه مخامخ کوټې ته لارم ، هلته درې وړې نجونې او پنځه زما په عمر او یا لږ واړه هلکان وو ، مخ ته یې کپسولونه خړی و او دېخوا دوه وړې - وړې رشې ولاړې وې .

یو ځای یې کپسولونه خالي کول او له بل ځایه یې ډکول ، زما په لیدو یې له لاسونو کپسولونه وغورځېدل ، راپورته شول . ټولو راکتلې ، خو زه یواځې د یوې نجلۍ او دوه هلکانو په ژبه پوهېدم ، زه حیران ولاړ وم او دوی ته مې کتل ، همدې وخت کې یو هلک چې له ماهم وور و ، راپورته شو ، څنگ ته مې راغی ، غلی کېناست ، سترگې یې سرې شوې او بیا یې چیغه کړه. نورو غلی کړ ، د چا په ژبو چې پوهېدم ، هغو کیسې پیل کړې ، چا وې زما کال وشو ، چا وې زما دا دویم کال دی او هغه چې ژړل یې د هغه دا اوله جمعه وه ، د هغه اوبښکې هماغه شان روانې وې ، سلکۍ یې وهلې مور هم ښه وژړل .

ماز یگرمهال بیا د دروازې غږ شو ، مور ژر په کار پیل وکړ ، دوه ، درې کسان چې له خولې یې لوگي جگېدل له څو کارتنونو سره راننوتل ، زمور کوټې ته راغلل او د مخامخ هلک له مخه یې د خپېرې شړق پورته کړ : تر اوسه مو دومره کار کړی ؟؟

او بیا یې له یوې مخې د ټولو مخونه په خپېرو تک شنه کړل. سترگې یې برکې کړې: گورۍ ! که دا کارتېني مو تر سبا خلاصې کړې نه وې ، سرونه درنه کت کوم! ظالمانو دا خو موڅه د پلار کور نه دی .

مور په دې لوی انگر کې پرته له پاس شنه اسمانه او د کلا له خړو دېوالونو، نور څه نه لیدل او بې له خپلو ژړاگانو مو نور د هېڅ شي غږ نه اورېده.

لا جمعه وتلې نه وه، چې یوه نجلۍ او درې نور هلکان یې راوستل، نجلۍ ډېر ژرلې، کوته کې یې واچوله، ورپسې ورپسې وتاړه، درې څلور ساعته وروسته یې راووسته، ژړایې غلې شوې وه، خو له سترگو یې لا هماغه شان اوبنکې روانې وې.

اوله شپه یې وه، ویده شوه، شپه وروسته مې ورو گونگوسه تر غور شوه، ورنږدې شوم، سم یې په خبره نه پوهېدم، یو ناڅاپه یې د مورجانې غږ په زوره له خولې وواته او بیا یې چیغه کړه. ټول په خپلو ځایونو کېناستو، رڼا مو بله کړه، ټول ترې راتاؤ شو.

مورې! دا وخت ماته، هم رایاده شوې بڼه په زوره - زوره مو وژړل.
- مور دې درنه څار شي زویه! کیسه کوه.

هغه د اوبو له جامه دوه درې غږه وکړل، په خوله یې لاس راتېر کړ او بیا یې شروع وکړه: هغه شپه مو رڼه تېره کړه، سبا مو بیا وختي په کار پیل وکړ، وختونه تېرېدل، مور به هملته ځای په ځای ناست وو، له کپسولونو به مو دوا خالي کوله او له پوډرو به مو ډکول.

دوی به یوه شپه بله شپه وچه ډوډۍ، سودا او هم د کپسولونو کارتونه راوړل او له دې ځایه به یې له پوډرو ډک کپسولونه وړل.

نجونو به هم مور سره کار کاوه او هم به خوارانو دېگ کاوه، ډېرکلونه تېر شول، ږیرې مو راغلي، خو د باندې ځای مو ونه لید.

یوه ورځ یې زموږ له ملگرو نه یو هلک او دوه نجونې چې له څو ورځو ناروغه وې ووېستې. بله ورځ توپیک په غاړه سړی راننوت، یو گام راوړاندې شو او په غوسه یې ووې: گورۍ! هغو کارنه کاوه، سرونه مو پرې کټ کړل اوس به یې په هډونو سپیان خولې گرځوي، که تاسو کار ونکړئ، د تاسو سرونه هم کټ کوم.

مور ټول له ډوډۍ پورته شو او د کپسولونو په کارتو ونښتو. هغه په کرس وخنډل: ډوډۍ خورۍ خو کار درنه پاتې نشي.

دا وار، چې ماز یگر مهال ور بېرته شو او موټر د انگر منځ ته راننوت، زه تیار له کوټې د باندې راوتلی وم. ور څنگه ورغلم، له موټره یوه چاغه بڼځه چې بڼۍ اوږه کې یې توره چرمي بکسه ځوړنده وه، راکوزه شوه، ورپسې هماغه سړی چې په مور به گرځېده د بڼي لاس گوته کې تمانچه تاووله راکوز شو. بڼځه مخ په ما راغله، زه هم ورنږدې شوم، بې اختیاره مې وژړل

او بيا مې ورته په ژړا-ژړا کې ووې : گورئ! تاسو هم بچيان لرئ ، زما دا دولسم کال دی ، اخر زه هم انسان يم ، واړه - واړه وروڼه خوښې لرم ، مور پلار لرم د خدای (ج) لپاره ! هغې ښه شېبه ما ته کتلې خو زما سترگې نه وچېدې ، رانږدې شوه ، پر سړيې لاس راتېر کړ: غم مه کوه ، زه مې خاوند ته وایم .

زه هملته ولاړ وم ، سړی له کوتې راووت او موټر ته وخوت ، ښځه هم ور پورته شوه ، ښه شېبه دواړه سره لگيا وو ، سړي ښيښه ښکته کړه ، راغږ يې کړ ، په منډه ورغلم ، ښيښې نه مې سر دننه کړ ، وروپې ووې! گوره چې څوک درنه خبر نشي په دې دروازه غلی راوخېژه. وريې بېرته کړ ، ورپورته شوم ، هغه بيا له موټره کوز شو ، له هماغې دروازې چې زه راختلی وم راوخوت او له راختلو سره يې زما پزې ته بوتل ونيو. نور پوه نشوم او چې کله پوهېدم نو په يوه ښايسته کوټه کې ناست وم ، مخامخ تشاب کې مې ځان ووينځه ، نوي کالي يې راکړل ، سړی او ښځه دواړه راڅنگه راغلل ، د چای کوچنۍ پيالې يې راته مخکې کېښوده ، وې ويل : ته ډېر طالع من يې ، مور هيچا سره داسې نه دي کړي ، ته وارخطا کيږه مه ، څو ورځې صبر وکړه مور هم ستاسو کور ته ځو ، هه دا څو روپۍ اوس واخله . چې کله دوی له کوره ووتل لږ وروسته ما هم دوه خپلې کړې دوه پردۍ .

د حیات ستونۍ ډک شو ، شونډې يې په غاښ کې ، اوږده ساه يې رابښکله : زه خو راغلم ، او بيا يې چيغه کړه ، په ژړا - ژړا يې ووې : خو زما ملگري به اوس هم ددښتې په منځ کې حيران - حيران ناست وي .

کابل پل هارتل ، دافغاني سړي مياشتې ټولني مرکزي کتابتون ۱۳۷۷

بې مُـوابه

دمني سرې سيلۍ له ونو پانې رږولې وې ، ساړه باد دهغوی لغړ او سپېره بناخونه لکه زموږ خوار ولس په خپلو منځو کې په جنگ اچولي وو . دکلي مشران دجو مات اخوا خنډې ته چېرته چې دباد مخه بنده وه ، پیتاوي (لمر) ته سره غونډ ناست وو. خو موږ لاد نن په څېر ناتوانه ، نه وو . په یخ مو پروا نه راتله ، گرد خط مو ایستلی و او په منځ کې موورته چا ر مغز ایښي وو.

د مشرانو دخبرو غږ مو اورېد ، له خبرو نه یې خندا ډېره وه اونوره هم ډېرېده . لوبه موبس کره ، دهغوی په لور روان شو و ، مجید دیواله ته جوخت ولاړ و ، ترپتولاندې سینې پورې ټینګ څه نیولي وو او دنورو خولې دهغه لورته له خندا وازې وې . یوه غږ کړ : ښه نوکر یې موندلی ، دا وایه چې ډوډۍ خو در باندې نه پخوي ؟ بیا دخندا هر شو ، ابل سر له پتو راو وېست : یو ځان شر موي او بل ... که ځوی وای بیا هم یوه خبره ، په تا څه سخته ده چې لور ځان سره گرځوي ؟

مجید ټولو ته وکتلې اویا یې غږ کړ : گورۍ ! ظالمانو ! زرونه مونږ نه خوږېږي ؟ څه گلالي زامن مې وو ، خو چې دخدای رضا نه وه رانه وایې خیستل . په خپلو لاسونو مو راسره خښ کړل ، لور او زوی چا رانښکلی او بیا زه خو ټوله زندګي کې ایکه یوه لور لرم او هغه هم دا سې لور ، مخ یې ورته له پتو راوویست : هغې تورچنګ بانه له سترګو پورته کړل ، لمر یې سترګې وه برېښولي ، په شونډو یې موسکا خپره شوه اوبېرته یې سر دپلار پر سینه کېښود . ناست خلک ټول دهغه مظلومیت او ددې ماشومې ښکلا منتر کړل ، چپ شول او مجید مخ په کور روان شو .

د نرګس کوچنۍ پښې دتګ راتګ جوګه شوې او په ځینو کارونو کې خپل وس له مور سره مرسته هم کوله .

مجید چې به کله دهغې په وړولاسونو کې لوټکه (کوزه) ولیده ، رنگ به یې وغوړېد او سترګو کې به موسک شو .

نن شپه یې تر ډېره څنګ ته کېښولې وه ، سترګې څو ځلې خوب پټې کړې خو دده ترې زړه نه مړېده بېرته به یې ویښه کړه .

اسویلی یې ووېست ، میرمن ته یې مخ راواړو : سلیمې ! وطن کې نورې شپې نه تېرېږي ،
خه چې موزده و ، هغه ارزښت نه لري . ته خو خبره یې ، سبا روان یم ، خو تا ته ایکی یو
امانت پرېږدم .

منم چې له ما تا ته ډېره گرانه ده ، خو بیا هم ډېر اتیاط پرې کوه ، بې ځایه لو بو ته یې مه
پرېږده ، هسې نه خدای مکره ستونې یې ډک شو ، په ویدو یې ښکل کړه او بیا خپل
ځای کې وغځېد .

سبا چې څنگه نرگس له خوب نه پورته شوه او دپلار په خالي کت یې سترگې ونښتې ، په
منډه مورته راغله ، خو هغې په اخوا دپخوا خبرو تېر وېسته .

سلیمې ، چې به کله ورته دکوم کار وویل ، د خاوند خبره (ډېر اتیاط پرې کوه ..) به
وریاده شوه ، بېرته به یې ورغږ کړ : څه لورې ! ته کېنه ، زه خپله ورځم .

تول کارونه یې په خپل سر اخیستي وو ، خو ونه شوه دا شویمه ورځ وه چې کورکې خس
خلاص شوي وو . وړه لوریې له نورو کلیوالو نجونو سره خاشاکو تولولو ته ولېږله ، تر ډېره
ځایه یې ورپسې د بام له سره کتلې ، هغه له مخامخ غونډۍ واوښته .

زړه یې اوار ډېده ، غرمه شوه ، کله به بام ته وخته ، کله به یې دانگر دروازې ته ورمندې
کړې ، د خاوند خبرې ذهن ته تلې را تلې .

بیا بام ته وخته ، په مخامخ غونډۍ یې سترگې نښلولې وې . شېبه وروسته یو ډوب غږ
دغونډې له سرنه راواوښت ، په منډه له بامه را ښکته شوه ، کله به بام او کله دروازې ته
تله ، ځمکې ځای نه ورکو .

دماسپښین د اذان غږ شو ، بیا بام ته پورته شوه دکلا شاته یې غبرونه واوږېدل په منډه را
کوزه شوه ، لا دانگر وره ته نه وه رسېدلې ، چې دواړه پټې بېرته شوې .

کلیوال له کت سره رانوتل ، دانگر منځ کې کېښود . حویلی له ښځو ډک شو ، هغې دلور له
مخه څادر پورته کړ ، د دواړو کوچنیو لاسونو د بندونو پر ځای یې سپینې لټې تاوې وې ، د یو
ې سترگې ځای یې پاغونډې نیولې و او بله سترگه یې پلستر وه .

چیغه یې کړه : نه دا زما لور نه ده ، دنرگس سترگې داسې نه وې ، دا هغه نه ده اوله دې
سره په ځمکه را ولوېده .

کلیوالي ښځې پرې را ټولې شوې ، یوې یې سر غېږ کې کېښود : گوره خورې ! اوس هم
دخدای شکر دی ، که په خپل وخت یې روغتون ته نه وی رسولې ، ترې خلاصه به وې .

هغه ښه شيبه غلې وه ، د خاوند خبرې په زړه را واوښتې ، يودم يې په کت منگلي ښخې کړې ، زه به څه خواب ورکوم ، هغه په ما ډېر سپارښت کړی و ، وايئ کنه ، څه خواب ... ؟ ښخو يو بل ته کتلې ، ټولې غلې وې ، هغه يې له کټه لرې کړه ، نصيحتونه يې ورته پيل کړل .

دلور ليدل نور سلیمې ته دخوشالۍ خبره نه وه ، په ليدلو يې او ښکې بهېدلې ، نرگس هماغه شان بې هوښه پرته وه کله به يې غږ کړ : دا څنگه توره شپه ده ، ريکن ولگوي ! هيڅ نه وينم .

XXXX

مور ته دا خبر له وطنه را غلې يو کليوال ويلی و . له دې پس مو هره ورځ په کورکې په همدې اړه خبرې کېدې . نن مې بيا په دې اړه مور لگيا وه ، لا په همدې خبرو کې وو ، چې ور وټکېد ، يو بل ته مو وکتل ، خو سره و مو نه پېژندل ، دپاتې کېدو ټينگار مې وکړ ، هغه زما دمشر ورور پوښتنه وکړه ، د حجرې ور مې پرانيست . هغه وې ، زه دهاشم اوبښی يم ، خورزه مې راوستې ، شير پاو هسپتال کې بستر ده .

مورته مې دهغه په اړه وويې ، هغې ژر وويل : زمور ، چې په کې بحث و ، دهما غې ماما دی . سودا مې نوره هم زياته شوه ، د چايو پتنوس مې ورور ، هغه ټوله كيسه وکړه ، نور جگېده ، ماوې نه ، نن شپه به همدلته يې .

هغه وې : دامو دويمه جمعه ده ، ايله اوس مو کور پيدا کړ . ځمه ، هلته به راته خور او خورزه دواړه په تمه وي ، نن مو خارجوي ، شپې ته همدلته را ځو .

هغه له حجرې ووت او زما سودا يې نوره هم زياته کړه ، دنرگس دکو چينوالي څېره مې سترگو ته وړاندې — وړاندې کېدله .

کورکې مې دهغوی دراتگ وويې او زه په منډه بازارته لارم .

هغوی لانه وو را غلې ، راتگ ته يې ټول په تمه وو ، دموتړ له هارنډ سره سم د دروازې د زنگ غږ راغی ، په منډه ووتم ، ور مې بېرته کړ ، هغه حجرې ته لار او دا يې مور له اوږې نه نېوله وه ، کورته يې دننه کړه کت کې وغځېده ، سپينه پرده يې پرې اواره کړه . سلیمې ترور ، مې دمور پر اوږه سر کېښود ، ښه يې وژړل ، خو هغه لکه چې پوره په حال نه وه ، کله به يې بې منگلو لاسونه له پردې راووستل ، مخ به يې اخوا دېخوا واړو ، بېرته به غلې شو ه .

هغې دخپلې لور کيسه پيل کړه ، مشر ورور مې دنرگس له ما ما سره په حجره کې ناست و ، خو کرته پورته شوم ، خو تگ ته مې زړه نه کېده ، بېرته به کېناستم ، هغې کيسه خلاصه کړه ماته يې مخ راواړو : اسده ! تا خو نرگس ليدلې وه او بيا يې په چيغه وويل دا هما غه نرگس ...

مور مې بيا ترې پوښتنه وکړه ، هغې ووي : دواړه لاسونه يې بندونو کې پرې سوي ، يوه سترگه يې وتلې ده ، خودا بله ، دخداى فضل ده ، تپ يې جوړشوى ، سبا ترې پتۍ لرې کوي .

دچاى پيال ه يې کېښوده ، په مخامخ غټه هنداره يې سترگې نښلو لې وې ، ټول غلي وو ، يوازې راډيو وه چې غږېدله .

يو دم له راډيو ديوي امريکايي مېرمن اواز ، له ژړا سره راووت ، ټول خيړ شوو ، ددې مېرمنې خاوند دکويت په جگړه کې ، چېرته چې يورا نيمې وسلې کارول شوې وې ، برخه اخيستې وه ، ددې دنوې پيدا شوې لور پر مخ دهمدغو يورانيمې وسلو اغيز شوى و او پر مخ يې دوه ، درې تور دا غونه پيدا شوي وو .

هغې په ډېرې خواشينۍ او ژړه غونې غږ وويل : که سبا مې لور په هنداره کې خپل داغونه وگوري اورانه وپوښتي شه خُواب به ورکوم ؟

دنرگس مور په اوتر نظر خپلې لورته وکتلې او بيا يې مخا مخ هندارې ته سترگې واړولې ، ولرژېده ، دنرگس په سينه يې سر کېښود او داسې چيغه وويسته ، چې دټولو پښې يې سستې کړې .

۱۳۷۸ - ۹ - ۱۸ - کابل دفتح الله کلا

شر مېدلی

په موټر کې ناست کسان د یوبل غوږونو ته نږدې شول ، پټې خبرې تبا دله شوې ، منځ کې پرده خورنده شوه . بنځې خو له مخکې چادریو کې پټې وې . پردې نه دېخوا نرانو هم دسرونو پټول پیل کړل ، ږیر و کې ږمنځې وهل پیل شول او هرچا کوښښ کاوه ، خپله ږیره له نورو اوږده وښيي .

هریوه دسترگو لیدلی حال بیانوه ، چا به وې : پرون یې یو نفر د سرتوری په (جرم) له ژونده بېزه کار کړ .

بل به غږ کړ : خدای مو ترې ساته ، پرون یې د بازار منځ کې یو ځوان په ډېرو وهلو بې هوښه کړ ، بلا دُرِه په لاس کسان ترې راتا و وو ، له هر وار سره به یې ورته همدا ویل : په سنت موکدو شر مېرې ؟ بیا ږیره لنډوې ؟ او

دموټر دمنځ دروازې څنگ ته پر څوکۍ ناست ځوان ، دهرې کیسې په اورېدو سره ټکان خوږ ، رنگ یې زېر شو ، کله به یې څادر له ځانه تاو کړ ، بېرته به یې لرې کړ ، په ږیره یې ډېرې هڅې وکړې خو اوږده نه شوه .

د هغه لاهماغه شان لاس په ږیره کې و ، چې موټر ودرېد ، دوه ږیورکسان چې ول — ول لنګوتي یې په غاړه کې پراته وو ، دره په لاس را پورته شول .

اخوا دېخوا یې په راوتلو سترگو وکتلې ، په هماغه زلمي ، چې دیوه سپین ږیري تر څنگ الوټي رنگه ناست و ، نظر ولګېد .

لاس کې یې دره په حرکت راغله ، سترګې نورې هم را ووېستې ، چیغه یې کړه : او بدبخته را پورته شه !

هغه ځان غلی کړ .

درې والا په ږیره لاس را تېر کړ ، ور وړاندې شو ، لاس یې پورته کړ : تاته وایم ! او کونډه ! دپیغمبر پر سنتو شر مېرې ؟ پورته شه چې اسلام در وښییم .

هغه لا عذر ته خوله جوړه کړې نه وه ، چې له اوږې یې دوږې پورته شوې ، په دوتنوی یې له موټره ښکته کړ .

په هغه لکه دګاډۍ اس ، دقمچینو باران جوړ و .

موټر کې ناستو کسانو پټ – پټ ورکتلې ، خو چا کې دوپلو جرئت نه و .
دڅنگ ناست سپین ږیر ی ورنښکته شو ، په زاریو یې پیل وکړ ، ونه شوه .
اخر یې په دواړو لاسونو کې دعدر په خاطر د درې والا مبارکه ږیره ونيوله ، هغه په قهر ،
سرته ټکان ورکړ خو ږیره یې دبوډا په لاس کې پاتې شوه .

کابل – علوم اجتماعی
د ۱۳۷۵ کال ، د وږي ۲۰ مه

کابل

دکوټې پر مخامخ دیواله د عکسونو شو چوکاټونه کتار خړېدلي وو ، ددغو چوکاټونو په منځ کې یو له نورو لوی و . په چوکاټ کې رنگه عکس بند و ، عکس کې هغه شنې سترگې داسې پرانیستې وې چې ، هر ناست کس گومان کاوو ، چې ده ته گوري .

هغه شونډې په وړې موسکا بېرته کړې وې او د مخامخ غاښونو څوکې یې ترې ښکارېدې . له سپین مخ نه یې ژېړه پټې ږیره راتاوه وه ، ښي پلو یې سره بخون وپښتان اړولي وو او داسې خُلبدل ، تا به وې دشرشموتول بوتل یې پرې اړولی دی . سپین ږیري انور اکا ، کله عکس او کله زما څنگ ته ناست ملگري ته کتل ، ټول غلي وو ، اکا پیاله کېښوده ، دهغه پر اوبه یې لاس کېښود او بل لاس یې مخامخ عکس ته ونيو .

لاس او شونډې یې دواړه رپېدلې ، خو خبره یې له خولې نه راوتله . یو دم پورته شو : بچی ! هغه هم تا غوندې دوپښتانو شوقي و ، خو... سلکیو پسې واخیست . شیبه وروسته یې عکس راکوز کړ ، دپټکۍ شمله یې پرې را تېره کړه : ده ته لکه چې ، خپل مرگ معلوم و ، له عکس نه دوه ورځې وروسته یې سر وخوړ . له سترگو یې څو څاڅکي دچوکاټ پر ښیښه ولوېدل ، خو هغه ته لکه چې د خپل پلار ژړا یې مانا ښکاره شوه ، هماغه شان موسک و .

موږ ټول غلي وو ، واړه زوی یې ترې چوکاټ کش کړ ، یو بل ته مو وکتل او بیا ورو- ورو له خونې ووتلو . سبا دلو ی اختر ورځ وه او موږ کلیوال دخپل دود له مخې له سهار لمانځه وروسته هدېرې ته روان شوو .

دخپلوانو قبرونو څنگ ته درېدلو او دعاوې مو کولې . چې څنگه مو د دعا لپې پر مخ را کش کړې او دبل قبر په لور وخوځېدو ، ملگری مې ټکنی شو او بیا یې مخ را واړو :
د ده د قبر خو لا دو ه کاله نه دي شوي او بیا په کې سوری شوی .

ما وې دچا ؟

- د شاه محمود قبر بنييم .

له دې سره ماته پروني ورځ را ياده شوه او ټول عكس مې سترگو ته ودرېد .
ور وړاندې شوم ، سر خواته يې سوري شوی و او دلهر وړانگه ورننوتې وه .
زړه مې غټ کړ او له سوري مې وچ بوټی لرې کړل ، لړزې ونيولم ، خوزره مې نه صبرېده ،
سر مې ورتيټ کړ :

سپينې کوپړۍ نه لاندې اوږده هډوکي جلا - جلا پراته وو. دهغه ټول غاښونه داسې ښکارېدل
تا به وې په مور خاندې ، خو د شونډو درک يې نه وو.
دکوپړۍ څنگ ته يوه توره غوټه ښکاره شوه ، ښه ورځير شوم ، هماغه غوړ کا کل و خو

خاورو يې ځلا اخيستي وه . کابل - د زمان خان کلا

۱۳۸۴ د غبرگولي ۲۳ مه

نیمګری اثر

چې څنگه دعامه کتابتون څنگ ته له موټره راکوز شوم ، په استاد مې سترګې ولګېدې ، گامونه مې چټک کړل او لا د پورې نیمايي ته نه و پورته شوی ، چې ور ورسېدم . هغه په یوه لاس کې له څرمنې جوړه ژېړه دوسیې (فایل) نیولې وه ، بل لاس یې پر دېواله اېښوده او په احتیاط یې گام ورسره پورته کاوه .

زه هم ورپسې ورو – ورو روان وم ، چې اول پورته ورسېد ، مخې ته یې ورتاو شوم ، چې څنگه یې راباندې سترګې ونښتې ودرېد . عینکې یې لرې کړې ، دتندی دګونځو خولې یې پر دسمال وچې کړې او په موسکایې وویل :

دا ستاسو زلمیانو غم مې آرام ته نه پرېږدي .

– خدای دې له غمه وساته ، استاده ! کوم غم ؟

– ټوکه مې وکړه ، غم نه دی . که په یاد دې وي تاسو ټولو ؛ خصوصا تا به هروخت ویل ، چې یو ښه تاریخ ولیکه . ماهم ستاسو په خوښه دا درې میاشتي کېږي چې کار پیل کړی دی .

هملته کېناست ، دیواله ته یې تکیه وکړه ، خپلې دوسیې نه یې کاغذونه راووبستل :

ګوره ! تراوسه مې دغه کتابونه ، رسالې او خطي نسخې د ماخذونو لپاره ټاکلي او نورو پسې ګرځم .

ما ، د ماخذونو ټول سرلیکونه ، چې په پښتو ، فارسي ، عربي او انګلیسي ژبو لیکل شوي وو ، له نظره تېر کړل .

ماوې : استاده ! دا خو پوره اتیا شماری دي ، په نورو څه کوې ؟

- نه ، زه غواړم چې دا ځل ښه دقیق او مستند تاریخ ولیکم ، کېدای شي دا زما اخري اثر وي او نور راته ژوند دلیکلو مهلت رانه کړي . که ژوندی پاته هم شم ، سترګې مې ورځ په ورځ له کاره وځي .

- استاده ! خدای دی ستا سیوري زموږ له سره نه کموي ، ته موږ ته هرڅه یې .

هغه مې دکتابتون تر سالونه بدرګه کړ او بیا ترې را ووتم .

xxx

پوهنځی رانه په دریم صنف کې پاتې شو ، د مونوگراف لپاره راټول کړي کتابونه مې بېرته ملگرو ته وسپارل ، خپلې خواری او غریبې پسې ورک شوم .
کله وزگار ، څه موده مې په بټۍ کې بنختې وهلې ، کله مې موټر خالي کول او په اخره کې راته په یوه کور کې کار پیدا شو .

کور جوړ و ، یواځې یوه خونه په کې نوې جوړېدلې . د کور څښتن هر ساعت راباندې گرځېده او هره ورځ به یې ویل : خان صیب ! دا لایبرري (کتابتون) جوړوم . ښه کار به کوې ، چې ژر جوړه شي .

له سره مې د سمټو ټاټکي کوز کړ او سمدلاسه مې بل خالي ټاټکي را واخيست او له کوټې را ووتم ، ده چې له لرې نه څارلم غږ یې کړ .

نږدې به مې له سره ټاټکي غورځېدلی و ، ماوې : جناب ! سستي مې نه ده کړې ، دادی بیا روان یم .

موسکی شو : ستا ایمانداري راته معلومه ده ، راځه !

بیا هم شکی وم ، او هغه د بیکاری ورځې رایادې شوې ، چې هوټلي په شړقنده باران کې له هوټله ووېستم او په غوصه یې وویل : څه خیرات خو نه دی . دا دریمه ورځ ده چې په قرض یې خوړې ، بې ایمانه کابلیه !

زه لا زړه نازره ولاړ وم ، چې بیایې غږ کړ : ټاټکي مې کېښود او ور روان شوم . دکوټې وریې پرانیست او ورسره سم مې خولې پر بدن یخې ولگېدې .

پر مخامخ دیواله دمحمد علي جناح عکس څرېدلی و ، کینې خواته پرېښکلي مېز دځمکې برېښنایي کره ایښې وه ، دمېز پر سر داسې گروپ څرېدلی و ، چې رڼا ته یې توري څو چنده لوی ښکارېدل .

پر یوه بل مېز درې څلور ډوله عینکې ، چې دمطالعې ، لمر او دورو دمخنیوي لپاره جوړې شوې وې ، اېښودل شوې وې .

دخونې په بل کونج کې انټرنټ سره وصل کمپیوټر اېښودل شوی و . ما لا ، دخونې نور څیزونه پوره نه وو کتلي ، چې له لاسه یې ونیولم ، پرده یې کش کړه او بیایې ور پرانیست :

دکوتې غولې له باندې ډېر روښانه و ، ټولې الماری له کتابونو ډکې وې ، هرې الماری ته جلا گروپ لگېدلی و او ځای _ ځای پر دېوالونو دنړۍ نخچې څرېدلې وې .
مخ یې را واړو : گوره داهم گوزاره کوي ، خو غواړم داخل یوه ماډرن لایبرري (modern library) جوړه کړم .

د لیکنو مېز ته یې راغلو ، یوه پاڼه یې ترې راجگه کړه او بیایې و پوښتل :
څنگه خط پړاو ولی (لوستلی) شي ؟

ما ژر په شکو سپېره لاسونه په کالیو وموښل او بیامې ترې پاڼه واخیسته . دا دده دیوې تازه څېړنیزې مقالې یوه برخه وه . ومې لوسته یوې جملې ته ډېر ځیر شوم ، سر مې پورته کړ ، په فکر کې لارم .

غږ یې کړ : څنگه ویل یې درته گران شول ؟

ماوې نه ، خو په دې یوه ځای مې شک راغی .

هغه ټول له نظره تېر کړم او بیایې هغه عینکې چې نازکه ژېر فرم یې و ، په سترگو کړې .
پاڼه مې هغه ته پر مېز کېښوده او بیا مې هماغه جمله ور وښوده ، ماوې :

کله چې په څوارلسمه صدۍ کې داستعماري او استثماري ځواکونو ترمنځ دهند او خلیج دنیولو سیالی روانې وې ، اول ځل المانیان نه ؛ بلکې پرتگالیان وو ، چې دهند او فارس خلیج ته ورسېدل .

او بل دا لاندې جمله گوره ! دلته هم زه شکمن یم . زما په خیال په (۱۵۰۶ ع) کال کې چې الفونسوالبوکرک له کومې نخچې استفاده وکړه ، هغه د افریقایي سمندر پوه نه وه او نه یې نوم احمد بن وحید و . بلکې هغه دمشهور عرب سمندر پېژندونکي احمد بن مجید و ، چې دهغه په مرستې د البوکرک بېریو دختیځې افریقا د ساحلونو ، د فارس د خلیج ساحلي سیمو او دهند په ختیځو ساحلونو کې یې لنگرونه واچول ، د سوداګرۍ او ځینې نورې مهمې سیمې یې ونیولې .

هغه بیا زما سپېره مخ او له گردونو ډکې جامې په شکمن نظر وکتلې او له ځایه پورته شو .

دمېز له جعبې نه یې تور فرم والا عینکې را وپوښتې ، انټرنټ ته کېناست ، د کتابونو فایل یې پرانیست او بیا یې هماغه کتاب ، چې ده ترې اقتباس کړی و ، پیدا کړ .

شېبه وروسته دسکرین (دکمپیوتر بڼیښه) پرمخ دکتاب هماغه برخه راغله .

سړیې و خوځو او بیا یې ورو سترگې راپورته کړې :

ستا تعلیم ؟

- هیڅ

- نه ، سمه خبره کوه .

- دنېستی له لاسه رانه دتاریخ د B.A دوره دریم ټولگي کې پاتې شوه .

- هغه څنگه ؟

- داڅو زموږ د مشرانو برکت دی ، چې خپلو کې سره جوړ نشول او د سیالیو په اور کې زموږ تعلیم ، حیثیت او ابرو برباد شول .

سور اسوبلی یې ووېست ، شیبه وروسته یې سترگې پټې شوې او دخوب څپې یې زموږ مجلس ختم کړ .

څو ورځې مې نور هم همدلته کار وکړ او بیا چې کله ترې وطن ته راتلم ، څو تاریخي کتابونه یې راکړل .

څه وخت مې کور کې تېر کړ او بیا مې خپل سپین ږیری استاد پر زړه را وگرځېد او له دې سره سم مې دهغه ، هغه اثر ، چې ده پرې اته میاشتي وړاندې کار پیل کړی و ، په یاد شو . نوره مې هم سودا زیاته شوه ، ماوې خامخابه له چاپه راوتلی وي ، له خپلو راوړو کتابونو سره وروان شوم .

ور مې وټکو ، زلمی زوی یې نیغ دهغه خونې ته وروستم :

استاد دیواله ته ډډه وهلې وه ، مخکې گن کتابونه او قلمي نسخې پرته وې ، راپاڅېد . راوړي کتابونه مې ورکړل ، لاس کې واړول را واړول ، کله به یې سترگو ته ښه نږدې کړل او کله به یې لرې کړل .

ماوې استاده ! کتاب خو به له خیره چاپ شوی وي ؟ خامخا به دوه ټوکه راکوې ، یو یې زه اخلم او بل هغه چاته ورکوم چې کتابونه مې ترې راوړي دي .

له دې خبرې سره یې چت ته وکتلې او بیا موسک شو ، انبار کتابونو ته یې لاس ونيو . لاس یې هماغه شان لړزېده خو ، له خولې یې غبر نه وېسته .

دوه سترگې مې دهغه په خوله نښتې وې او ځواب ته یې منتظر وم .

له اسويلي وروسته يې وويل : بچيه ! مانور کتابونه او مهم اسناد هم پيدا کړل ، تاريخ مې
نيمایي ليکلی و ، چې عينکې مې ماتې شوې ، په دې دريو مياشتو کې مې د نورو عينکو وس
پيدانه کړ او بې عينکو راته څه نه ښکاري .

۱۳۸۰ - د غبرگولي دوهمه

کابل ، کارته اريانا ، د شيرينو ښونځی

سور پاکت

له دېواله يې کوچنی بڼيښه يې چوکات ، چې رنگه عکس په کې بند و ، را واخيست ، سترگوته يې مخامخ کړ ، شونډې ښکلولو ته جوړې کړې ، خو نا څاپه شرنگ شو او بيا يې دا سې چيغه له خولې ووتله ، چې ټولو ورمونده کړه .

پر عکس ما تې بڼيښې پرې وې او شېو ورته لکه تش کالبوت ناسته وه . کوچنی لور يې تر غاړې لاسونه را تا و کړل او نور غلي ولاړول .

رستم ، له ماتو بڼيښو عکس را پورته کړ ، په عکس کې هغه دښي لاس پنجه داسې خلاصه نيولې وه ، چې دگوتو او ورغوي دنکريزو سور رنگ يې ښکارېده ، پر ټټر يې ومښه او بيا يې ميرمن ته سترگې راواړولې : تر او سه خو يې دمرگ خبر نه دی راغلی ؛ له هغه مخکې ته مړه نه شې .

هغې ، لکه چې هيڅ نه وي او رېډلي ، هماغه شان چې ناسته وه او مړې او ښکې يې گډوډې په اننگو را بهېدې .

دا پنځمه ورځ وه ، چې سمیع کورته نه و راغلی . له پلار نه يې سودا گري پاتې وه ، ټوله ورځ په همدې لټه کې و ، خو ما بڼام به يواځې دهغه له خيالونه سره راستون شو .

شېو ورو- ورو مړاوې کېده او ورسره يې خوی عادت هم بدلېده ، لمانځه ته به ودرېده ، خو تر خلاصېدو به يې صبر تمام شو ، يو دم به يې له سينې لاسونه پورته او مخ ته به يې ونيول ، خو دعا به يې په نيمايي کې په ساندو بدله شوه .

ټوله شپه ځان سره غږېده ، کله خوبه يې غږ دومره لوړ شو چې بچيانو به يې رڼا بله کړه . سهار له وينېدوسره به يې ، دسمیع پر بوتونو برس وواهه ، دکتا بونو بکسه به يې راو اخيسته او بيا به تر ډېره دهغه له خالي کټ سره په خبر و لگياو ه .

نن سهار ، چې څنگه چای ته کېنا ستل ، د کلاد ورتشا د موټر سایکل غږ شو ، غږ خوځلې او چت شواو بیا لکه په چټکۍ چې یې تېښته کړې وي ، پسې ورک شو . دسمیع پلار دچای پیاله کېښوده ، په منډه دروازې ته لاړ ، دور مخ ته دټایرونو خا پونه معلو مېدل . نظر یې ورپسې وزغلو خو تر سترگو نه شو . چې څنگه یې ور تره ځمکې ته یې پام شو ، کاغذي پاکټ چې سره خاپونه ورباندې وو ، پروت و .

د پاکټ پرمخ دسمیع نوم داسې لیکل شوی و ، لکه چې خپله یې لیکلی وي ، پاکټ دروند او منځ یې جگ ولاړ و ، په منډه خونې ته راننوت ، کله یې پاکټ او کله یې دمیرمن په لاس کې د ۱۳ کلن زوی عکس ته کتل چې منگول یې خلاصه نیوله وه .

شبو دځاوند په لاس کې پاکټ ته سترگې هکې پکې نیولې وې . پاکټ یې پرانیست ، سور کلوله کاغذ باندې لیکل شوي وو : پیسې رالیږې او که ... چې دجملې پاتې برخې پسې یې کاغذ سپړه ، درب شو اودوه سرې گوتې دشبو په لمن کې ولوېدې .

کابل _ دزمان خان کلا- دمر غومي اوله ۱۳۸۳

زور کبلن

له شنه سهاره ، دقوې دراتلو اوازو وه ، دکلي پېغلې او حوانې ميرمنې له خپلو ماشومانو او قيمتي شيانو سره ليکه — ليکه دغره په لور روانې وې .

شېبه پس ، کلی له حوانو بنحو او ميرمنو تش شو . مجاهدين يو-يو له خپلو کورونو راوته او د توپکو شپيلۍ يې لمر خلولې .
چنار لاندې سره راټول شول ، چا خپلې وسلې پاکولې ، چا شاورونه ډکول او چا په چانټو گوتې وهلې .

قوماندان ، چې دچنار ډډ ته ډډه وهلې وه ، په خپله ماشينداره يې غوره لته راتېره کړه ، دوه درې خلې لت راکش کړ او چې هر وار ترې اخوا دېخوا مرمۍ ولوبدې نو بریتونو لاندې موسکي شو .

بېرته يې شاور کي کېنودې ، قيد يې ووايه ، راکت يې له منځه راجگ کړ او بيایې وويل :

هلکو! ماخو کرته ويلي ، چې ترخوامر شوی نه وي نو ډزې مه کوئ ، خو تاسو هغه وخت په حان نه پوهېږئ ، له قوماندې مخکې شاورونه تش کړئ .
داځل به داسې نه وي ، اوازې دي چې قوه ډېره لويه ده ، که په تخنيک ونه جنگېږو تباه کېږو .

راکت يې نور هم جگ کړ : اول ډز به دهمده وي او بيا ... لايې خبره پوره کړې نه وه ، چې توريالی راوراندې شو :

قوماندان صيب ! خو کرته مې درته ويلي ، داځل چې هر څنگه وي راکت به ماته راکوې او بيا يې خپل پنځه ډزي توپک ته ، چې په شپيلۍ کې يې سور خوندي بند و ، لاس ونيو :
زه نور دا اورده بلانه شم گرځولی . ابله قوه کې مې شو مرمۍ ټانک پرې وويشت ، دکاير حوی والله که پرې خبر وو ، ترخو ترې شنې لوخړې پورته نه کړم زره مې نه يخېږي .
قوماندان خپلو مجاهدينو ته مخ واړو :

توريالی له ډېره وخته راپسې دی . خو خلی يې راته ویلي ، ښه زورودی ، خو په راکت مې زړه نه کېږي . سم راته په سُر برابر نه ښکاري .

هسې نه یا خان ژوبل کړي او یا مو له دې یوه راکته خلاص کړي .

توريالی سترگې سرې شوې ، ټولو ته یې بدې - بدې وکتلې او بیایې دستي چانته له تتره خلاصه کړه ، ټوپک یې کېښود او په تلو - تلو کې دگوتې په خوځلو سره وویل : یابه بې سُره توريالی نن خپل سرخوري اویا به ...

قو ماندان خو غبرونه ورپسې وکړل ، خو ده یواځې (راکت دې په تاسو مبارک وي) ووې او د ونو په منځ کې ورک شو .

دما سپښین اذانونو ته لا وخت پاتې وه ، چې د شوبلو ډوب - ډوب غږونه راورسېدل . مجاهدینو د د عا لپې پورته کړې او بیا دسترگو په رپ کې ټاکلو ځایونو ته ورسېدل . دهغوی له رسېدو سره سم ، له مخامخ غره ، خو چورلکې را واوښتې او په شاوخوا سیمو یې دسکروټو باران جوړ کړ .

خو دورې یې ووهلې او بیا بېرته له سترگو پناه شوې . دټانگونو غبرونه رانږدې شول ، سړک ته د نږدې کورونو ښښې په جرږېدو شوې .

توريالی هم له خپل زورگیلن سره ، ځان ور رسولی و او له سړک نه لاندې بوتو کې پټ و . دکتار د اول سر ټانگونه او خو پوځي موټر تېر شول ، خو لایو خر ټانگ له دوه موټر و سره پاتې و ، ورو- ورو رانږدې کېدل او دتوريالی وینه هم په خوټېدو وه . لا پناه شوي نه وو ، چې دراکت ډز نږدې غره داسې په شوق بدرگه کړ ، تا به وې د ده هم په خپله لمن کې سورمخو یرغلگرو ته زړه ډک و .

ورپسې دماشیندارو غبرونه پورته شول ، ځینې موټر به خو گامه په یوه ډډه روان وو او بیا به په گرنگونو کې ورک شول .

له پوځي موټرو شېبه په شېبه شنې لوخړې پورته کېدې او پر سړک یې خولې لگولې . ورپسې ټانگانو کې ناستو کسانو ، چې دخپل سره انقلاب د پرمختگ ضد عناصر یې تورو کندو ته لېږل ، نو ویشتل شوي موټر او شوبلې یې کندو ته غورځول او په تېښته کې یې د پرمختگ لاره ځانته اواروله .

شېبه وروسته ، دسړک دواړه غاړې له اوسپنیزو خولیو او اوږدو چرمي موزو ډکې شوې . د مجاهدینو د گڼو گروپونو له خوا ډزې روانې وې ، شنو لوگیو یو بل اسمان جوړ کړی و .

وروستی ټانګ زړه نازره توريالي خواته راوړسېد ، خو چې کله يې په هوا کې دلوګيو ننداره وکړه ، چينونه يې سست شول ، دمخې تاو ولو په لټه کې شو . توريالي حوصله بايلوله ، دتکبير له زړه لږزونکي غږ سره پرې ور وخوت ، گېلن نه يې سرپوښ لري کړ ، راتيت يې کړ او بيا له اور لگيت نه پلته راووبسته .

په ټانګ کې ناستو کسانو ، چې له خلاص سره دا ننداره وکړه ، سترګې سپينې واوښتې ، دلاسونو په جګولو سره يې د (دوست!) (دوست!) چيغې پورته کړې .

توريالي ، چې دگيلن خوله يې هماغه شان ټيټه نيولې وه ، په اشاره يې ټانګ ته له سرکه نه دکوزېدو امر وکړ .

ټانګ لاندې پټيو کې ودرېد او په ټانګ کې ناست درې واړه کسان ، چې لاسونه يې جګ نيولي وو له هغه سره کلي ته راغلل .

مازيگر لمر په پرېوتو وو ، چې ډزې غلې شوې ، دقوې پاتې کسانو او موټر په تېښته ځانونه ولايت ته ورسول ، شېبه پس خړ پر مجاهدين ، چې پر شونډو يې دغورور موسکا خوره وه ، له نوو ماشيندارو او لاس تړلو سور مخو سره را ورسېدل .

د قوماندان ، چې په پټې کې په ټانګ سترګې ونښتې ودرېد ، راکټ پسې سترګې وگرځولې ، خو چې کله يې توريالي له نوو کسانو او کليوالو سره وليد ، مخکې راغی ، توريالي پرې غږ کړ :
قوماندان صيب! ودې ليدې سړه توريالي ؟

قوماندان او مجاهدين هک پک وو ، ناستو درې واړو هم هرچاته شنې سترګې اړولې او لږزېدل .

قوماندان يو ځل بيا ، په پټې کې ولاړ ټانګ او توريالي ته وکتل او لايې پوښتنه نه وه کړې ، چې هغه ټوله کيسه تېره کړه .

قوماندان نور هم ورنږدې شو : ښه نو په دې لنډ او تنګ وخت کې دې پټرول له کومه کړل ؟

توريالي له خدا شين شو ، گيلن يې پر سر واړو او چې ، کله يې ترې دوه درې غټ غږپونه وکړل نو د سور مخو رنگونه لاپسې سره شول ، يوبل ته يې مړې وکتلې او سرونه يې ښکته واچول .

بې کوره

په څه خواړی د دروازې ټکاری دباد او باران له شوره ، تر خونې را ورسېد . مخامخ دېوالي ساعت ته مې وکتلې ، نن ورځ یې هم رانه ټوله خوړلې وه .

بیا ټکاری شو ، خادر مې له ځانه را تاو کړ ، د دروازې له درزونو رڼا ښکاره شوه ، د وره تر شا مریم ترور له دوه وړو لورگانو سره ولاړه وه . اوارې رپړدېدلې ، کوټې ته مې ر اوستې .

تابه وې ژړا یې مور ته ساتلې وه ، له کېناستو سره سم یې چیغې پیل کړې ، وړو نجونو هم سرونه پر زنگنو کېښودل او سلکیو ونیولې .

د دهغې شونډې بیا ورپېدې خو مور مې ترې مخکې شوه : مریم ! تېره جمعه دې هم کور کې شور و او نن هم ، خبره څه ده ؟

هغه لکه چې همدې پوښتنې ته په تمه وه ، ژر یې ځواب ورکړ : دکور دځاوند له لاسه ، هغه وخت هم کرایې پسې راغلی و او نن خویې وویل ، چې که کرایه دې را نکره نو له کوره به دې وشړم .

خپلو لور گانو ته یې مخ واړو : په ماخو دنیا تېره ده ، په دغو یتیمانو مې زړه سوزي ، دچا په کورونو به یې گرځوم ؟

شبهه وروسته یې دسلکیو له بدرگې سره ووی : خدایه ! په شته کورکې دې بې کوره کړم او له دې سره یې نیمکښه سترگې چت ته ونیولې او سر یې پر تکیه کېښود .

دهغې شونډې ورو — ورو رپېدلې او دسترگو له کونجو یې گدې ودې اوبښکې را روانې وې . ماسترگې په مریم نښلولې وې ، خو په ذهن کې مې دهغې دغې جملې (خدایه ! په شته کور کې دې بې کوره کړم) ته ځوابونه لټول .

خپلې کوتې ته لارم او ترڅو چې وینم وم ، د هماغې جملې په اړه مې سو چونه کول : ښه ، چې کور لري نو ولې کرایي اوسېږي ؟ خپل کور ته ولې نه ځي ، ترڅو به داسې در په در وي او ... ؟؟

سبا چې څنگه له ښونځي راغلم ، مريم دخپل کور دروازې مخ ته ، چې زمور د کور مخامخ وه ، ولاړه وه . غږ يې کړ : زويه ! تاته په تمه وم . نن به راسره زمور تر کوره ملتيا ونه کړې ؟ ما چې دهغې کورته له پخوا سودا وه ، د ولې نه ، په ويلو مې په منډه کتابونه دخونې منځ ته گوزار کړل او بېرته را ووتم .

څلور واړه ، له موټره کوز شوو ، دکوڅې دواړه خوا ديوالونه سوري – سوري وو ، په هر دېواله گوليو داسې خولې لگولې وې ، تا به وې جگړه مارو له خپلې خاورې سره هم دښمني درلوده .

د کوڅې پر يوه ديواله د (زمور جهاد ادامه لري) جمله ليکل شوې وه ، د يوه ستر کور مخ ته له شگو ډکې بوجي يو پر بل لپاسه اېښودل شوې وې . د بوجيو په منځ کې يو ځوان ، چې برگ دستمال يې په غاړه کې و ، مخاېره په لاس ولاړ و . بل له ځانه دمرميو شريدونه تاو کړي وو او د زیکو يو توره شپيلی لکه وړی مار تاوېده را تاوېده .

له مخامخ کوره دبارودو او له دې پوستې نه دچرسو لوگي داسې پورته کېدل ، تابه وې خپل وطن په نشه کې وړانوي .

له کوڅې ووتو ، چې څنگه ميداني ته ورسېدو ، مريم گړندۍ شوه ، لکه څوک چې ورته غبرونه کوي ، همداسې چټک روانه وه ، يودم يې گامونه سست شول ، کېناسته ، لوني يې سرته ودرېدې . له دواړو لاسونه يې ونيوله او را جگه يې کړه . په بې دروازې کور ننوتو ، او سمدلاسه مو په دوه غبرگو قبرونو نظر ولگېد ، دقبرونو له پاسه وچ وايښه باد رپول او ديوه له پاسه د ماتو بنگريو توتې پرتې وې .

مريم ، د مخامخ کوتې چې نيم دېوال يې رنگ شوی و او له سوري بام نه پرې دلهر پلوشې غوړېدلې وې ، لاس ونيو . لاس يې هماغه شان په هوا کې رپرېدېده ، په خبرو لکياشوه :

دهمدې کوتې په رنگولو زوی او پلار لگیاوو ، د زوی مې د واده نېټه نږدې وه . یو دم انگر سره لښه شو . له همدې کوتې تور لوگي پورته شول . ورمندې مې کړه ، هغه دواړه لکه تازه حلال شوي مالونه په خپلو وینو کې شتېدل .

له دې خبرې سره یې پښې سستې شوې د دواړو قبرونو منځ کې کېناسته ، مخ یې را واړو :
بچیه!

دېره بده ورځ وه ، دکابل په هر کوڅه کې سور اوربادېده ، د گاونډیو په مرسته مې همدلته خښ کړل .

هغې نورې کېسې هم کولې خو ، خوله یې وچه شوه ، په هماغه قبر چې د ماتو بنگریو ټوټې پرې پرتې وې سرکېښود او له سترگو یې داسې او ښکې روانې شوې ، تا به وې و چ و اښه خړوبوي .

کابل — د زمانخان کلا ، د ۱۳۸۴ کال د سلواغې دوهمه

چنار خنګه مات شو؟

دموټر له یو ناڅاپي بړیک سره ، د ناستو کسانو خولې پر څو کیو ولګېدې ، د خیر چیغه ، لکه د سګرټ لوګی په موټر کې تا وه را تاوه شوه . دموټروان سترګې په وړه بڼینه کې بڼکاره شوې .

پرسرګ ولاړ کس ، چې کلاشینکوف یې اوږه کې بند و ، د خنډې ته کېدو اشاره وکړه او بیا په بېره موټر ته راو خوت .

دهغه دښویه پلن مخ په پورتنۍ برخه کې ، یوازې له یوې تورې زخې دوه درې تاره وېښتان را څرېدلي وو ، په بېر و او دورنو سر یې تور دستمال راتا و کړی و . وړې او تنګې سترګې یې هغه وخت لا پسې تنګې شوې ، چې کله یې د ټوپک په شپېلۍ یوتن وسیخه .

ټول غلي وو ، مور نه وړاندې درې موټرونو هم ولاړ وو ، دموټرو تر مخه پر سرګ زنجیر تېر و او تر زنجیر لاندې د ټانګ چین نه پوله جوړه شوې وه .

دواړو خواوته ګوته په ماشه کسان ولاړ وو .

زموږ موټر هم ورو- ورو دولاړو موټرو تر څنګ ودرېد ، دوه وسلوال چې مخامخ یې شني چانټې تړلې وې ، راپورته شول .

دواړو دټوپکو شپېلۍ ناستو کسانو ته نیولې وې او مور لکه دښکار یانو د ډنډ بوتان غلي ناست وو .

زما خواته پریوې څوګۍ دسپین ږیري سره جوخت یو تنګی ځوان ، چې اینه داره واسکت یې په تن او نیمکله خولۍ یې پرسر وه ، ناست و . شونډې یې تلې او راتلې او سترګې یې په رپا وې . کله یې چت اوکله یې خپلو زنگونو ته کتلې .

شبهه پس یې د ټوپک میله په اوږه ونښته ، او وارونه خو پری هغه وخت زیات شول ، چې کله یې له خولې د (وه خدایه !) کلمه ووته .

هغه ټولوته ډنډ سترگې را واړولې ، خو هیچا ورته پرته له سترگو ټیټولو نورځواب ورنه کړ .
دکنداغونو او لغتو په وهلو یې له موټره ښکته کړ .
سړک نه وړاندې پرکت غټ پرېر سړی ، چې کټ نه یې ډډې راوتلې وې ، یو بغله پروت و .
پرمېز یې دتومانچې ترڅنګ دسگرټو قوتی ایښې وه ، کټ نه څو گامه وړاندې اته - نهه کسان
دپښو پرسر ناست او سترگې یې پرځمکه نښلولې وې .

دی یې دکت مخ ته ورته ودراره ، پرېر سړي ښکته پورته ور وکتلې او بیایې تو مانچه دښي لا
س په گوته کې په څرخېدو شوه . دنوم پو ښتنه یې ترې وکړه ، په خبره یې پوه نه شو ، غلی
ولاړ و ، خو دواړه سترگې یې دهغه په تو مانچه نښتې وې ، هغه بیا پرې غږ کړ . ده ورو وویل
(چنار) ددې نوم په اورېدو لکه وړی تمساح په کټ کې تاورا تاو شو ، لاس یې دهغه تر
گریوانه ور ورساوه او بیا یې له یوه ټکان سره په ناستو کسانو وغورځاوه .
خپلو ملگرو ته یې څه وویل او بیا سمدلاسه یې دهغو لرگیو ډېری ته ودراره ، چې لایې پر
څوکو د دیوالونو وچې شوې خټې نښتې وې .

هغه لکه په لرگي چې بدل شوی وي ، غلی ولاړ و خو ، چې پوه شو ، دلرگیو ماتولو امرورته
شوی تېر پسې یې سترگې گرځولې .
پر کټ ناست سړي تر سترگو لاندې څاره ، زړه یې تنگ شو ، له کټ نه یې توپ کړ ، په یوه
لغته یې پر لرگیو خطا کړ ، هغه ورو وویل : قوماندان صیب تېر نه شته ، څنگه یې مات کړم
؟

هغه نور هم تورشو ، په غوسه یې ووبل (زبان ته میبروم) اوبیا یې په خوله لغته ورکړه ،
پرسمتي لښتي یې پرمخې وغورځاوه ، غټه تیر ه یې په دواړو لاسونو را پورته کړه او بیا تر څو
چې مو ، سترگې پټولې ، له یوې لنډې چیغې سره مو دهډکو کړچهار واورېد .

۱۳۸۴ ، د ثور ۲۷ مه

کابل ، د زمان خان کلا

د ترهگر د ليکوال لنډه پېژندنه :

محمد نعمان دوست د خدای بښلي خيرالله خان زوی ، په ۱۳۵۴ کال کې د لغمان د الينگار ولسوالۍ د کوخي کلي په پاس کلا کې پيدا شوی دی . نوموړی لا ښوونځي ته د تلو نه و ، چې له کورنۍ سره د سرو يرغلگرو او د هغوی د گوداگانو له شره پاکستان ته مهاجر شو .

دوست ، هملته د ښوونځي په ور پل کېښود او په ۱۳۷۰ کال کې د هريپور په پند غالي کې له النصر لیسې څخه فارغ شو .

په ۱۳۷۱ کې د دعوت او جهاد پوهنتون د ادبياتو پوهنځي په پښتو څانگه کې شامل شو او بيا يې داخر کال اخري سمسټر په ۱۳۷۶ کال کې ، په کابل پوهنتون کې پای ته ورساو . نوموړي د ښوونځي په دوره کې شعر ليکلو او د پوهنتون په دوره کې کيسې ليکلو باندې پيل کړی دی .

د ترهگر په نوم ټولگه يې لومړی چاپي اثر دی . د دوست کوچينوالی په جلا وطنۍ او د ځوانۍ لومړي کلونه يې ، په داسې وخت کې تېر شوي چې په کابل کې د واک په سر کورنۍ جگړه توده روانه وه . دوست ، د سره پوځ د وحشتونو کيسې اوريدلي او له هغه وروسته د ولس نورې بدبختۍ خپله ليدلي دي .

همدا لامل دی چې کيسه او شعر يې دواړه په يوه نه يوه ډول غمجن حالت بيانوي . له لومړۍ ټولگې يې ښکاري ، چې که ژوند ور سره وفا وکړي نو د ډېرو ښو هنري اثارو تمه ترې کېدای شي .

عبدالمعید هاشمي

په عمر او قلم يې برکت شه

مھتر لام ، د ۱۳۸۵ کال د مرغومي دوهمه

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**